

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Račun pri poltn. čekov.
zavodu štov. 11,812.

Pariz, 19. februarja. e. V nočni seji, ki je trajala od 21. sinoči pa do 3. dne jutra, je bil končno s 315 glasovi proti 254 sprejet s člen finančnega načrta, ki določa 20-odst. naklado na vse davke, pristojbine in datave. Gailhard je predlog, da naj se doklada začne poboriti šele potem, ko se izterjajo vsi zapadli davki, je bil odklonjen s 380 proti 80 glasovom. Tardieu je predlog, da naj se pred uvedbo vsakega drugega novega davka izterja predvsem polovica davka na vojne dobičke, je bil odklonjen s 325 proti 214 glasovom.

NEW-YORK: Beograd 127.50, London 420.02, Pariz 418, Švica 1732, Italija 429.50, Budimpešta 35, Praga 200.25.

Politični položaj

O konferenci predstavnikov federalističnega bloka je bil izdan sledeči komuniké: V nedeljo, dne 17. februarja se se v Zagrebu v prostoru HRSS sestali predstavniki slovenskega narodnega zastopa gg. dr. Korošec in Bedjanič, predsednik parlamentarnega kluba JMO g. dr. Hranica ter predstavniki hrvatskega narodnega zastopa gg. dr. Maček in dr. Krnjević. Gg. dr. Korošec in dr. Hranica sta poročala o konkretnih predlogih, ki so se že razpravljali v Beogradu za ustvaritev opozicijskega bloka z nalogo, da se zruši sedanji nasilni in korupcijski politični režim ter da se utro pota končnemu sporazumu med narodom slovenskim, narodom hrvatskim in narodom srbskim. O teh predlogih se je razpravljalo ter se je ob tej priliki ugotovila enodušnost presojevanja političnega položaja. Končno so se sklenili zaključki o nadaljni taktiki.

Po konferenci je dr. Korošec dal novinarjem izjavo, da konferenca »pomemben korak napreduje, ni pa o poteku povedal ničesar blistivega. Pač je omenil, da pri utrjevanju bloka gre tudi za »programatična vprašanja«, a se o tem ni točno izjasnil. Ako je s tem mislil o izpremembah in prirolevanjih programov poedinih strank, imajo naravno v tem obdobju besedo kompetentni forumi, pri DS paš edino njen glavni kongres. V ostalem zatrjuje »Riječ«, da sploh ne gre za kakšno izpremembo programov, beograjska »Pravda« pa navaja, da se sporazum opozicijskih skupin odnosa na delovanje v treh etapah (zrušenje vlade, obrazovanje opozicijske vlade s preko 170 poslancev, izvedba volitev in sestava delovnega programa, ki predvideva določene invalidske zakone, revizijo uradniškega pragmatizma, revizijo vojnih odškodnin, seznam vseh zlorah, revizijo sekvestrov in zakon o kreditnem kreditu in zavarovanju). Potemtakem, poudarja »Pravda«, so vse vesti o kakem etapnem pravaanju revizije ustave neosnovane.

Dodatenku »Politike« je dr. Krnjević izjavil, da je bilo na seji federalističnega bloka konstatirano, da ni nobene razlike v mišljenju in da je vodstvo HRSS sprejelo na znanje in odobrilo dosežene sporazume. Sporazum je dosežen, je nadaljeval dr. Krnjević, sploh so rešena vsa vprašanja razum vprašanja dneva našega priobila. To

se bo rešilo z ozirom na razvoj situacije. Reševalo se bo o tem skupno in soglasno. Na vprašanje, ali je sporazum dosežen na podlagi Marinkovičevega načrta, je odgovoril dr. Krnjević: To je zadeva, o kateri momentano ne morem reči ničesar. Glavno je, da smo dogovorjeni sporazum sprejeli in odobrili. Nadaljnji obstoj opozicijskega bloka ni več vprašanje principa, temveč taktike.

Podpredsednik HRSS dr. Maček je dopleniku osiškkega »Hrvatskega lista« na vprašanje, ali bo opozicijski blok res stopil v akcijo šele po izglasovanju proračuna, odgovoril: »To ni odvisno od nas, temveč od beograjske opozicije. Da se stvarno razumemo, je treba vedeti, da različni sploh nespošredno ne ustvarimo opozicijskega bloka, temveč se ta posel nahaja v rokah Davidovića, Korošca in Srna. Oni snujejo čim bližji in močnejši blok celotne opešnice. Ko ta akcija dozori, smo se mi obvezali, da jo podpremo — v kolikor bo potrebno.«

Radikalna vinda je, kakor smo že brzojavno poročali, nasenkrat začela lansirati vesti o novi koaliciji. Teklo je z džemijetovci na eni in modelska konferenca v Zagrebu na drugi strani sta težko omislili sklenitev vlade. Kako huda je slika radikalov do zrušila dejstvo, da celo novi velkokorbiški »Beograd«, razpravičel o ultimativnem nastopanju džemijetov razmišlja: tak nastop džemijeta, ki lahko vlado vsak bin vrže v krizo, je najbolj silil k temu, da resno pošče možnost nove koalicije z demokrati. Ističasno »Beograd« tudi doznava, da bodo radikalni čim prej poskušali stopiti v stik z demokrati. Zanimiv odjek so bile te novotransirane vesti v zagrebški »Riječi«, ki piše: »DS ima svojo volitveno linijo in je koalicija z radikali ne more odvrniti od tega. To je vsakako najmanj primerno sredstvo za razbičje akcije proti radikalom. Radikalom bi gotovo sedaj konvenirala pomoč demokratov, da bi priklili svoje fkanalozno postopanje n. pr. pri reševanju uradništva in sporazumu z Italijo, ter da izpolnijo praznine, ki vrtijo restati radi nastopanja Nemcev in džemijeta, ki neprestano stavljajo vladi ultimativne zahteve in jih ona mora neprestano zadovoljevati, ako si hoče obdržati njih milost. DS ni volja na podpreti radikale s koalicijo.«

Iz Škuljevega pašalika

Velike defraudacije v Delenji vasi. Občinski tajnik pobegnil. Kako gospodarijo klerikaleci v občinah.

Dolenja vas pri Ribnici slovi kot največja trdnjava SLS, ki je še ob vsaki priliki pokazala, da tamkaj rastejo pristne klerikalne korenine. Za župnika imajo slavnega g. Škulja, ki so ga občani skoraj soglasno volili za narodnega poslanca. G. Škulj pa ni le župnik in poslanec, marveč je tudi dejanski župan; vsaj občinski tajnik Gove, ki je na njegovo priporočilo dobil to mesto, je v več krajih izjavil: »Škulj je župan, jaz sem izvrševalec njegovih ukazov. Župan je figura, žena županova nosi kluče od blagajne, jaz pa denar.« Zadnje čase so se v dolenjaški občini pričeli dogodki, ki poljasnjujejo, kako izgleda v praksi klerikalna avtonomija in kako se dela z ljudskim premoženjem v občinah, kjer pašujejo klerikalni veljaki. Pred kratkim je namreč pobegnil z večjo vsoto občinskega denarja občinski tajnik in organist v Dolerji vasi Janez Gove, milijone in glavni zaupnik ter sodrnik župnika in poslanca Škulja. Kakor se nam poroča, so zahtevo orožniški raziskali, ni pa še nobenega odziva. Niti od okrajnega glavarstva v Kočevju, niti od tamoknjega sodišča. Klerikalci se hvalejo, da bo že posl. Škulj vso zahtevo tako uredil, da ne bo zatemnela njegova zvezda.

Pobeg tajnika Gove se spravlja v zvezo s koruzo, ki jo je g. Škulj notom občine naročil za revne sloje. Koruza pa je bila olesniva. Po izjavi pobeglega tajnika bi se morala zato dati na 10 K 1 kg. Prodajala na se je po 13 K 50 vin, dobim je bila isti čas zdrava in dobra koruza v prodajalnah po 12 K. Tajnik je bil pooblaščen za prodajo koruze denar pobirati. Pobrani denar v znesku 48.000 K je pa — odnesel. Dalje je bil tajnik pooblaščen pobirati tudi različne občinske takse, osobito večje vsote pri gostilničarjih za prekoračenje policijske ure in dovolitev plesov. Izkazalo se je, da ti zneski sploh niso vpisani v blaginjskih knjižnicah! Občinski tajnik se je že pred begom izrazil, da primanjkuje v občinski blaginji več tisočakov denarja, za kar si pa on umije roke, češ, da naj za to odgovarjata Škulj in župan. Iz tega se sklene, da ni bilo ne Škulju in ne županu denarja, kako se dela z občinskim premoženjem.

Razumljivo je, da so klerikalci na delu, da bi manipulirali Škuljevo v občinskega tajnika z občinskim denarjem prikrili, da ti ljudstvo ne vidi, kako se gospodarji v javnih zadevah tem, kje imajo SLS absolutno moč in kjer ni mogoča začetna kontrola od strani drugih strank. Vidi se

pa tudi na tem slučaju, kako nekaznovana bi bila klerikalna korupcija, ako bi sami Škuljevi prijatelji sedeli v onih občinah, ki so poklicane kot najzgodovinske in kazenske oblasti v takih slučajih brezobzirno postopati.

Sprememba režima na Bavarskem

J. München, 19. febr. Bavarski ministrski svet je nocoj sklenil naredbo, po kateri ostane kljub odstopu generalnega državnega komisarja dr. Kahra izjemno stanje še v veljavi. Za posamezne dele države se bodo imenovali posebni pooblaščenči, ki bodo mogli izdajati slično kakor bivši generalni državni komisar naredbe za vzdrževanje reda in mira, vendar pa vodno v sporazumu z vlado in po njenih navodilih, na kar bivši komisar Kahr ni bil vezan.

J. München, 19. febr. Odstop bavarskega generalnega drž. komisarja Kahra ni posledica napadov, ki so bili naperjeni proti njemu v zvezi s Hitlerjevim procesom. Demistija je nasprotno s'edila radi tega, ker je Kahr nasprotnik deitve izvrševalne oblasti med generalnim državnim komisarjatom in državnim ministrom, kakor je bilo to sklenjeno med vlado in bavarskim parlamentom. Kahr smatra, da dežela še ni dovolj pomirjena, da bi se smel izvršiti ta korak. Tudi general Lossow je odstopil samo zato, da omogoči popočno spravo med centralno in bavarsko vlado. Preklica izjemnega stanja pu za enkrat še ni pričakovati in bo izvedlo to skupno državno ministristvo.

J. Berlin, 18. februarja. V političnih krogih se zatrjuje, da je padec Kahra in Lossowa posledica nastopa angleške vlade. Macdonald je namreč po generalnem konzulu Clive sporočil bavarski vladi, da se Anglija nikakor ne bi mogla zavzemati za vzpostavitev bavarske avtoritete v Pfalzi, ako Bavarske ne jamči za povratek ustavnih razmer v lastni državi.

Volitve v Turingiji

Berlin, 18. februarja. 12. t. m. so se vršile volitve v deželni zbor v Turingiji. Turingija je bila poleg Sakske edina dežela oziroma država v Nemčiji, ki je imela doslej socijalistično večino. Imela je sprva socijalistično-komunistično deželno vlado, po padcu Zeignerja v Saksii pa čisto socijalno-demokratsko.

Notranje-politične razmere v Nemčiji so se jako razdrapane. Dasi so Nemci zadnja desetletja prišli na glas jako discipliniranega naroda, vendar bi politična struktura današnje Nemčije ne mogla potrditi tega slovesa. V juliju letošnjega leta se vršijo v Nemčiji splošne volitve v državni zbor in volitve v Turingiji so morelo smatrati kot nekakša predigra k njim.

Meščanske stranke v Turingiji so sklenile za volitve koalicio in se zvezale v meščanski blok reda, ki je uspel in dosegel 302.593 glasov in 32 mandatov. Socijalni demokrati so dobili 182.715 glasov in 15 mandatov, komunisti 146.180 glasov in 12 mandatov. Poleg teh pa so dobili narodni socialisti ali kakor se imenujejo Deutschvölkische, sorodni Hitlerjevcem, tedaj ekstremni nacionalci, 63.544 glasov in 6 mandatov. Na neodvisne meščane je odpadlo 4882 in na gospodarsko stranko 1959 glasov, — obe sta ostali brez mandata.

Ta izid pomeni, da je koalirano meščanstvo socijalistom vrela večina. Najbolj so prizadeti socijalni demokrati, ki so izgubili skoro polovico glasov in polovico mandatov. Pridobili pa so močno komunisti in pa ekstremni nacionalci, tedaj skrajna levica in skrajna desnica. Pripomniti je še, da sta obe ti dve stranki sploh prepovedani in da je bilo baš radi njih na Turinškem proglašeno izjemno stanje, ki se je ukinilo samo za dan volitve. Ne ena, ne druga nista smeli oficijelno eksistirati, ne prirediti zborovanj in tudi nista imeli časopisa.

Da mora pa tem izidu socijalistična vlad odstopiti in da se nahajajo meščanske stranke pred nalogo preiti na vlado, nas več toliko ne zanima. Sklepa se, da je protientacija volilcev k ekstremnim strankam posledica sline inflacije, ki je povzročila strašno draginjo in gospodarsko stisko sploh. Posledice stabiliziranja marke se še niso mogle blagodejno uveljaviti; kdaj se bodo, — od tega bo zavisel v nemanjini meri rezultat predstojećih državnoborskih volitev v juliju.

Politične beležke

+ Državno pravni modriljani v »Slovenca« modrujejo naprej. Love se za besedami. Zda je militarizem naenkrat enak centralizmu. Prosimo, da gg. nekateri bolj temeljito študirajo svoje knjige, predno pišejo naprej take abstrakcije. Edinstvena država je lahko centralistična ali pa tudi ne. Ona lahko velik del javnih odločitev prepušča samoupravi (teritorijalnih t. j. občinam, okrajem, oblastim in strokovnim n. pr. stanovskim komoram, gospodarskim korporacijam kakor je zavarovalnica za nezgode in boleznii itd.). Centralizem je v naši državi še sedaj izločen z zakoni o upravnih sodnih in o oblastni upravi in samoupravi. Ko hosta ta dva zakona povsem provedena, bo malokaj odločitev spodnjih instanc vsled pritožbe šla na ministristvo, ampak redno na upravno sodnijo v Celje. Da centralizem še obstaja v gotovih panogah, je krivda onih, ki so zaprečili provedbo ustave. JDS je bila in bo decentralistična, noče pa, da bi imela ena oblast druge in večje pravice nego druga, kar je tudi znak militarizma. Gg. okrog SLS naj pridno študirajo, počasi se pridejo na okus. Vprašanje revizije ustave je potisnjeno v ozadje, in kdor hoče dobro opozicijskemu bloku, naj ga ne pokrene brez potrebe. Če vam je res za to, da se demontira centralizem, je edina pot dosledno zakonodajstvo v tej smeri in budo po njezi provedbi uvideli vsi, da je državno jedinstvo povsem očuvano, a o centralizmu ni ne duha ne sluha.

+ Jeseniške volitve vznemirjajo »Slovenca«. SLS je padla od 18. marca 1923 od 530 na 378 glasov. Okrog tega dejstva ne pride nihče. SLS ima komaj četrť vseh jeseniških volilcev za se, torej Jesenice niso klerikalne. Če so socialisti iz nerodnosti in otročje zavisti za nekaj časa še napravili napredni značaj Jesenic, zadene nje odgovornost. Mi pa smo z izidom volitev za enkrat zadovoljni in upamo, da se še letos znova spoprimejo, Jamčimo vam, da Jesenice ne bodo imele črnega župana.

+ Dva radikalna odličnika. Neki J. Čretnik je poslal »Samoupravi« iz Prevalje gljivlj dopis, v katerem opisuje, s kakimi žrtvami in težavami je zvezano njega in njegovoga prijatelja Marčiča — agitacija za radikalno stranko v Možiški dolini. In vendar sta imela »požrtvovalna« delavca lepe uspehe, ker se jima je baje posrečilo, da sta organizirala celih 165 pristašev edino resilne radikalne stranke. Sedaj pa pride jedrol »Oba (on in Marčič) sva uboga državna uradnika, ki zasluživa komaj za stanovanje in hranjo in sva na tej agitaciji potrosila vse, kar sva poprej prihranila.« Po tem precej prozornem pozivu — se pripoveduje, da je »radikalni narod«, ko je prišel na skupščino v Prevalje, bil strašno nezadovoljen z NRS. Čemu naj potem leze vanjo? Z nagrado ne bo nič, g. Čretnik.

+ Dr. Korošec v Zagrebu in v Beogradu. Po zagrebški konferenci v nedeljo je dr. Korošec izjavil uredniku »Jutarnjega lista«: »V demokratskem klubu se formiranje opozicijskega bloka spremlja z enodušnim pristajanjem. Ne samo center kluba temveč tudi ona grupa, ki se navadno označuje kot protivna, je obveščena o vseh naših sestankih z gg. Ljubom Davidovičem in dr. Marinkovičem. Val ti činitelji se držijo lojalno in niti s strani g. Pribečevića ni nobenih izjav, ki bi se dale tolmačiti nasprotno.« — Hip nato je dr. Korošec intrpirval dopisnik beograjskega »Vremena« in ga m. dr. vprašal: »Ali se med demokrati nahaja struja, ki se protivi sporazumu opozicije? In zdaj je dr. Korošec razodel: »Da! V njej so vsi slovenski demokrati. Ta struja ne želi sporazuma!« — To je pravi vzorec klerikalne iskrenosti. Za Ljubljano nekaj drugega nego za Zagreb, za Zagreb zopet drugače nego za Beograd! Klerikalci se namreč v Beogradu za vse svoje politične nelskrenosti radi izgovarjajo

na — slovenske demokrati, češ mi bi bi že, toda ti preklicani demokrati obvladujejo javno mnenje v Sloveniji ter nam ne dajo miru... Koroščeva izjava v »Vremenu« se mora presojeti s tega stališča. V ostalem g. Korošec vé, da opozicijski blok snujejo predvsem demokrati. Oni so bili proti radikalni vladi že, ko je g. Korošec pretil kroni z nemirji, če ne da Pašiču mandata za radikalno homogeno vlado. Oni so bili za to, da se ta režim zruši že, ko je »Slovenec« vsemu klerikalnemu svetu oznanjeval triumfalen svoj uspeh, da je imenovan radikalni kabinet. O. Korošec nima torej pravice, da sumi in sumiči. Seveda tako, kakor bi SLS rada, da prikaže namene opozicijskega bloka, ne gre, in to mi slovenski demokrati odkrito povemo.

Iz demokratske stranke

Okrajni sestanki JDS se bodo vršili 24. t. m. Na teh sestankih se imajo v smislu strankinega statuta izvoliti delegati za strankni veliki kongres. Obenem se bo z ozirom na predstojećee volitve vršil pripravljani razgovor o postavitvi kandidatov za narodno skupščino, za oblasti in srede in o taktiki, ki je potrebna za pripravo občinskih volitev. Končno bo treba spopolniti organizacijo v krajih, kjer še ni formalno dovršena. Velike odločitve so pred duri. Vse krajevne organizacije naj v izrednih sejah prouče položaj v svoji občini in store potrebne korake, da se utrle med ljudstvom!

V Škofji Loki se je vršil občni zbor k. o., kojega so je udeležili kot delegat načelnstva g. dr. Gregor Zerjav. Po poročilih dosedanjega odbora so se izvršile volitve, pri kojih je bil soglasno izvoljen sledeči odbor: predsednik Rudolf Zihel, trgovec, podpredsednik Janko Rahlj, tajnik Vinko Zahradnik, blaginjak Fran Kocjan; odborniki: Lovro Sušnik, Primož Franc, Bernik Janez, dr. Jerala Fran, Anton Komotar, Celeari Humbert. Po izvršenih volitvah je dr. Zerjav govoril o organizaciji, poudarjal potrebo podrobnega dela in staviljal agilno matično organizacijo v Škofji Loki kot žarišče za razplet popolne mreže podružnic in za srečanja, iz kojega naj prihajajo nasveti in rešitve za lokalne potrebe.

V Kranjski gori se je vršil sestanek JDS, ki je bil izvršno obiskan. Udeležili so se ga somišljeniki iz Kranjske gore, Podkorena in iz Radeč in so napolnili dvorano hotela »Slavica«. Delegat načelnstva g. Tavzes je podal slunjsko poročilo, ki so mu vsi z zanimanjem sledili, nakar so je razvila živahna debata. Na predlog g. notarja dr. Grašiča se je tudi izreklo neomejeno zaupanje v agilno vodstvo in poštivovalno delo predsednika občinsvene organizacije dr. Zerjava. Sestanek se je končal s trdno vero, da je nastopil trenutek, ko se strnejo vsi napredni Slovenci pod okriljem demokratske stranke.

Po svetu

— Prof. dr. Jan Deyl — umrl. V soboto je umrl v Pragi profesor dr. Jan Deyl, katerega življenjsko delo je bilo posvečeno znanstvu in Slovekoljubnosti. Rojen je bil leta 1855. v Vys Veseli in je študiral medicino v Pragi in na Dunaju. Deloval je po raznih bolnicah in postal asistent na češki ošesni kliniki prof. Reichla in kmalu nato docent. L. 1893. je bil imenovan za izrednega in leta 1902. za rednega profesorja. Napisal je mnogo publikacij, v katerih se je bavil z velikim uspehom z najtežjimi vprašanji, odkril je med drugim vzrok tuberkuloze v nekaterih očesnih dekih itd. Prof. Deyl je bil kapaciteta svetovnega imena. Veda je izgubila z njim nenadomestljivega delavca, ljudstvo velikega Slovekoljuba.

— Češkoslovaški odlikovanja tujih vladarjev in državnikov. Uradni list ČSR od 18. febr. objavlja, da je bil veliki križec reda belga leva za civilne zasluge podeljen predsedniku francoske republike Millerandu, ministarkemu predsedniku Poincaréju, predsedniku senata Doumergu, predsedniku poslanske zbornice Léretu ter ministroma Manouryju in Bérardu; veliki križec reda belga leva za vojaške zasluge pa je bil podeljen italijanskemu, jugoslovanskemu in rumunskemu kralju, maršalu Fochu, francoskemu vojnemu ministru Maginotu, francoskim generalom Gouraudu, Janlau in Pelléju, nizozemskemu poslaniku v Pragi Verduynenu ter ministarkemu predsedniku Pašiču in ministru zunanjih stvari Ninčiču.

— Nadaljnja žrtve špiritove afera na Češkem. Poštni minister Tučný, ki pripada narodno - socijalistični stranki, je zaradi zadnjih afer predložil v poudeljek predsedniku Masaryku svojo demisijo, ki je bila sprejeta. Njegov resort prevzame dosedanj minister za prehrano dr. Franke, ki pripada isti stranki. Z ministrom Tučným je po senatnem predsedniku Prnsku padla sedaj tudi politična žrtva znane afe s špiritom. Tučný je bil določen za fonda za špirit za sanacijo strankinega kinematografa.

— Fasisti napadli vlak Italijanski listi poročajo: Mladi fasisti so v ponedeljek na odprti progi ustavili brzovlak Florenca-Rim, vrgli iz potnega voza vse opozicijske liste ter jih sožgali. Ko je ministrski predsednik Mussolini dobil ob

vestilo o tem dogodku, je takoj odvislil podprefekta v Piscaji ter odredil an tacio krivcev.

— Stavka bančnih uradnikov na Dunaju se nadaljuje s vso strogostjo. Ker se je stavka razširila tudi na emisijske banke, so čuti še precejšnje pomanjkanje denarnih sredstev. Nekatera industrijska podjetja niso mogla več dobiti denarja, da bi izplačala svoje obveznosti. Vlada je včeraj pričela s posredovanjem na akcijo.

— Sprememba v poljski vladi. Iz Varšave poročajo, da je bil na mesto odstopivšega dosedanjega vojnega ministra Sosnokowskega imenovan za vojnega ministra general Sikorski, ki bo skušal nalet pridobiti maršala Piłsudskega za namado.

Sodišče

§ Rasprava proti dr. Gorsiču vseh zasebnih tožb gg. dr. Zerjava in A. Ribnikarja je bila včeraj opoldan pri tujaknjem deželnem sodišču. Dr. Gorsič je namreč v »Poslanem« v »Jutranjih Novostih« napisal napad, v katerem je dožl gg. Zerjava in Ribnikarja, da sta bila napram njemu v službi krivična. G. Gorsič je predlagal nekaj prič, n. pr. bivšega namestnika Hribarja, da poskuša dokazati lažnost svojih trditov. Da se ti dokazi provedejo, je bila rasprava preložena.

§ Tretjič pred poroto. Pred 12. leti je nekdo zažgal županu Ivanu Rauslu na Pobrežju pri Mariboru gospodarsko poslopje, ki je bilo že takrat vredno čez 10.000 K. Kot poiznateca so sumili slabomnega pastirja, pravega storilca pa niso mogli dognati. Lansko leto pa se je Roza Trop s Pobrežja skregala s svojo sestro, katere ji je pri tem očitah požig Rauslovega poslopja. Kmalu nato je orožništvo aretiralo Rozo Trop, ki je prišla lani v jesenskem zasedanju pred poroto. To porotno raspravo pa so preložili, ker je zagovornik predlagal zaslišanje novih prič. Pred zimske porote je bila nato Trop obsojena na 8 let težke ječe. Proti tej obsodbi se je pritožil zagovornik obsojena, ker sodni dvor ni dopustil zaslišanja vseh predlaganih prič. Stoi sedmorice v Zagrebu je pritožbi rasugodil in Roza Trop priče še tretjič pred porotnike.

§ Krave posledice godovanja. Dne 10. novembra 1923. sta bla brata Fr. in Dominik Kričej v spremstvu Iza. Pesjaka iz Pake k posestniku Orlaku, ki je ravno obhajal Marilina. Ze precej razgreti so se nato vračali fantje proti domu ter so prišli mimo hiše posestnika Pogorčeca. Med petjem in harmoniko so se naenkrat zaslišali tudi glasovi »Aut bika«. Potomce je kar nato vstal iz svojega ležišča ter se podal v zasedo. Ko so prišli veselaiki mimo ogla njegove hiše, je skočil pred nje s odprtim nožem ter jih vprašal, kaj bodoje Ker ga je sušil Kričej Fr. naraj, je v divlji jezi zasadi svoj nož napadaču v neposredno bližino srca. Zagovarjal je svoj čin pred celjskim okrajnim sodiščem, da bi ga sleat fantje pozneje zasmehovali zaradi bojazljivosti. Obsojen je bil na 2 meseca poostrene ječe.

§ Ljubitelji sporta. Gostilničar »Pri operli« je dobil novega gosta, škz. bankega uradnika na dopustu. Daj časa je ostal pri njem na hrani in stanovanju. Večkratni gospodarjevi terjatvi obiskaj so ju seznanili podrobneje in pri takih prilikah si je navidežno bančni uslužbenec sponosil somertarja kakšno malo svetico. Napravil mu je tudi tupačam rane usluge, kakor n. pr. kupovanje vina. To je bilo tiste časa, ko je v Ljubljani cvetel kolesarski sport in so bila dnevno javljena pogrešena kolesa. Zvesti gost si je počasi umislil še kredit pri natakarih in živci. Kakor gre bančnemu činovniku na dopustu. Naenkrat pa je zamislil usodno špekulacijo: prodal je klovir, ki ga ni imel. Po raznih nespešnih zapletih vilih so končno doznali, da ni mogel vleteti kolesa brez gospodarja in da je vsekakor samotnemu kolesu priskrbel primernoza kolesarja. Nekaj jih je odpotisl naprej, nekaj pa jih je odpeljal tja, kamor nosijo reveži svoje zaklade. V cellem se je polastil koles v vrednosti 7400 Din; če je res toliko, zanj je dobil, je dovoljivo. Ljubljansko deželno sodišče ga je obsodilo na 14 mesecev težke ječe in povračilo koles — morda po priporočilu neke oškodovane olikane priče, ki je še v zadnjem trenutku zahteval, da naj zločineca »dobro zaleže«...

§ V gostilni pri »rdečem nosu« sta se odpelila tudi oba brata M. Po okrepilu sta se zmisliła, kako bi dobila prenočišče. Ker sta bila precej dobre volje, krāmor na nekaj čemerem, se nikakor niso mogli zlepa sporazumeti. Začela sta se pogajati z ročnimi sredstvi za dosogo prenočišča, kar jima pa je gostilničar s krepko odločnostjo preprečil na ta način, da je prijel za železen drog, ki go je eden obeh bratov imel s seboj ter potrpiljal z njim oba gosta po glavi. Tako namreč pravita brata M. Natakarića Anška pa ve povedati, da sta brata M. prišla k nji in zahtevala vino, čemur pa ona ni ustregla. Nato je Peter M. zamahnil z drogom proti nji, pa ga je težki nahrbtniki potegnili na tla — in to je bila njena sreča; »kajti sicer bi bila precej mrtva« (kakor je zdaj precej živa). Nato pa se je žele razvil pretep med gospodarjem in zasebnima obsojiteljema. Pri tem je bila navzoča tudi gostilničarjeva žena, daj je »pet otročičkov jokalno zanj« in jo ipovedala olajšalno za gostilničarja, ki je bil nato oproščen.

Naši Kraji in ljudje

Mariborska nedelja

Maribor, 18. februarja.

Prezgodnji pomladni dih so zamrli v soboto so zopet oledenele ceste in ulice, izpod mračnega srova so padale snežinke. Čar zimske poezije se je radil. Rad imam takšne nedelje, ker se ganjajo z ulice monotono in dolgočasno. Pogledaš te drobne bele zvezdice, ena za drugo padajo, leakeče, kot vabijo in prinašajo življenje, ono sveže, izčiščeno, zdravo, ki se hoče ganjati dela.

In res je bil včeraj zopet dan plodnega dela in ustvarjanja. Bilo mi je drago, da smo dobili baš v soboto odločno glosa, češkega žurnalista iz Prage, ki je hotel videti naše duševno razpoloženje. Komaj se je v našem mestu umil, in slišal visoki tarif predplačila, že smo krenili po mestu, najprej sva v redakciji, potem pa v češki hiši. Mlada gospa, češka rojakinja, nam je češki dečel zrodovino govorila slovaški, zbira drobce, ki so se branili v stoletjih nemškega in marmarskega suženjstva. Deca poslušajo, ali hite daleč na sever, k daljni dovinji in nazaj v temne in še nazaj, v svetlejša dneva.

Le velika moralna sila more vršiti takšno apostolsko delo: moša ima v Zagrebu, kjer poučuje dva dneva teden češko dečo, dva dneva uči v Ljubljani, in potem pride še v Maribor, kjer tudi poučuje v dveh oddelkih.

Češkega redaktorja peljem proti ljudski knjižnici. Gospa učiteljica me levoje pripravi ekskurziji in še drugje. Zvečer v pripravi se teko razumeva, kajti iz knjižnice prihaja vrsta mehih in klicanč. Le s težavo se prečimo v sobo. Deca se gnete in prava, vsak bi rad že imel svojo lepo posteljo. Le s težavo poslušajo reditelj in knjižničar. Gospa se čudijo in trljajo. Z otroškimi veselim pogledom češki odidele. Rdeča lica na se je dalo motiti in križati nareti. Ko so po triurnem poslovanju sestavili statusko večera, so zabehali obisk 180 dečkov in punčk. In omara je bila prazna. Prav vse so odnesli.

Mi pa smo medtem sešli že v gledališni zopet med dečo in pri njenem razpoloženju slovenskem prijatelju Francu Milčinskem. Naša Brskčeva je bila prelestna bela vila. Krog nje pa je plača lepota, ki jo more uživati le na lepo in dobro vneto duša in ustvariti pravi umetnik. Kakršni je Bratiš. Težko bi bilo pisati o tem lepem čeru in lepem delu kritiko. Bilo je prelepo, kdor je bil tam, je le užival in ni mislil na svet, na pržo, na kritiko. V sredini Parma, ki zna tako lepo in srčkano spremljati srčne ideje. Viharoma smo pozdravljali Milčinskega na odru in mu res s srčno hvaležnostjo poklonili lorvorjev venci. Še naprej je bilo drugi dan, v nedeljo popoldne. V gledališču ni bilo praznega prostora, glavica pri glavi in ko je na odru zapel prvi kikiriki, mu jih je deset odzvanjalo z galerije in muce in mlajvali iz lož, na divškem stbriču pa so itak komaj dihal, to se pravi: takšnih iger nam je treba, da je kaj življenja v gledališču, vezi med odrom in nami. Naš češki prijatelj se je čudil in čestital.

To je bila naša nedelja, ki pa je dala naši deči še v Narodnem domu uro posvečenja. Tudi tam sva bila. Dvorana polna najmlajših, takšnih, ki so jih morale mamice in panani držati na krilu, da so videli Gašperčka. Kdor ni videl teh široko odprtih zažudenih oči in slišal prijetnega diha, ta ne pozna lepote.

Posteljno in ubrano je končala nedelja. Še pri večerni predstavi »Bohema« je bilo gledališče polno. Tudi na odru

so padale snežinke in pesmi so zvenele v noč. Maribor, naš jugoslovanski, ni več skromen, dovolj ima pokazati gostu tudi kulture. In zato sem opustil vsa številna politična, sportska, društvena in gospodarska zborovanja, ki so tudi to nedeljo napolnila vse sobe in dvorane Narodnega doma.

Skok preko kože

(Tradicionalna rudarska svečanost.)

»Akademski klub montanistov« v Ljubljani priredi v soboto, dne 23. februarja, pod pokroviteljstvom g. dr. Milana Sršića, ministra za šume in rube, tradicionalno rudarsko svečanost: »Skok preko kože«. Ker bodo na večer svečanosti med 20. in 21. uro korakali uniformirani montanisti z jamšaricami v tokah po ljubljanskih ulicah v hotel »Unio«, se ni zdi potrebno, da podam javnosti in kratkih poteznih smisel in pomen »skoka preko kože«.

Izmed vseh stanov je »morda« rudarski najtežji in najpompnejši. Globoko pod zemljo v večni temi kuje rudar zemeljske zaklade in jih ožema »gor-skemu škrtu«. Naj se odtrga »teža«, nad njegovim znojnim čelom preteča plast, naj se nenadoma užgo rekavi plini, naj udere voda v jamo, — po njem le! Trajaj »memento mori« in gluha podzemna tema, vse to je »skok« in od nekdanj rudarja k misti izmu in praznovanju. Tako so nastali pravljice in vraže, kojih jedro tvorijo, predvsem mistično personificirane oči in tarne sile.

Ko je v drugi polovici preteklega stoletja tehnika nastopila »vijo« zmagoslavno pot, tedaj se je uni rudarski stan izpopolnil in preobrazil. V neštevilnih iznajdbah so se modarirali obrati, organizacije — nekdanji »ehi« — so se izpopolnile, spoštovanje do tradicije pa nam je ohranilo vse nekdaj šege in običaje neuporne in nepokvarjene do današnjih dni. Tudi rudarske visoke šole so posnele ceremonijalni »skok« po starih tradicijah in ga očuvale pri vseh narodnostih neizpremenjeno. Vendar pa so ga Francosi, Polaki, Čehi in Nemci še prav posebno slovesno praznovali in ga še vedno praznujejo.

Po petih letih obstoja rudarskega oddelka tehniške fakultete na ljubljanski univerzi so montanisti sklenili prirediti rudarsko svečanost, ki naj bo prava svoje vrste v Jugoslaviji. — Vsi bruci, ki bodo »skakali«, se zberu v rudarskem kroju in akademskem kolegiju in odkorakajo s prižganimi jamšaricami v rokah pred stanovanje »brucus-majorja«. (Jamšarice bodo svetile zbirko raznih tipov jamških svetilk od prvega početka rudarstva nanrej.) Nato krene povorka s tradicionalno uniformiranimi »brucus-majorji« na čelu do univerze, kjer se zapoje rudarska himna. Sprejeto »nadljuje« do »Uniona«, kjer se ustavi pred zaprtimi vrati velike dvorane. V dvorani so postavljene tri »tahlice« (tri vrste miz). Prva — »prez. Italija« — je zasedena po najvišjih predstavnih jugoslovanskega rudarstva in rudarskih inženjerjih, druga — »kontraktirka« — po vseh ohih, ki so »skakali«, tretja — »brucus-majorja« — po vseh »brucus-majorjih« sam se noda v dvorano in juvi »prezidij« prihod brucov ter ga prosi, da jim dovoli vstop. Bruci pridejo in zasedejo srednje »tahlice«.

Na odru je pripravljen stol, pred njim pa držita rektor (pri nas šef rudarskega oddelka) in najstarejši jugoslovanski rudarski inženjer vsak na enem koncu »kože«. Rudarska »koža« je kos usnja, kojega so si nekdanji rudarji opasovali okoli ledja, da so pri kopanju sključen lahko sedeli nanjo in se tako varovali proti prehladu.

Po pozdravnem govoru se dvignejo bruci in odkorakajo proti odru. Prvi stopi na stol, zakliče glasno svoje ime, narodnost in geslo. Na povelje: »Skok!«, je preko »kože«, kjer ga sprejema njegov »kum« (navadno starejši kolegi, ki so že skakali, ali rudarski inženjerji iz prakse), ki mu čestita, ga poljubi in mu privede silčno »kožo« okoli ledja. S tem je postal šele pravi pripadnik rudarskega stanu.

Ko so vsi skočili, se dvigne eden izmed brucov in se gostom in vsem navzočim funkcionarjem zahvali za počasnejšo večera. Po končanih govorih pevaio vse »tahlice« več rudarskih pesmi, nakar se »zahitni dan« nadaljuje po tradicionalnih predpisih.

D. F.

Kretanje nalezljivih bolezni v Celju

leta 1922. in 1923.

Leta 1922. se lažje otroške bolezni, kakor ošpice, veternice, nalezljivi kašelj, dr. uradno niso prijavljali in zato tudi ne zabeleževalo. Od naznanjenih infekcijskih bolezni so bile: legar 4 (v domači oskrbi 1, v bolnici 3), griza 2 (v domači oskrbi 1, v bolnici 1), škrlatica 6 (v domači oskrbi 4, v bolnici 2), difterija 1 (v bolnici). Od vseh teh bolezni ni bilo nobenega smrtnega slučaja.

Tudi leta 1923. je obolelo za lažjimi otroškimi nalezljivimi boleznimi mnogo več otrok, kot je tu navedenih, ker k lažjim obolenjem stranke na ključno vedno zdravnik in torej tudi izostane prijava. Obbolelo je na ošpicah 50 oseb, veternici 2, škrlati 15, legarji 6, grizi 13, difteriji 3, otrpjenju tilnika 1, na šenju 6 in na trachomu 1. Otroci, ki so oboleli na ošpicah, so se zdravili večinoma doma, na škrlatici 5 doma in 10 v bolnici. Od vseh na infekcijskih boleznih obolenih oseb je umrl samo en bolnik na legarju v bolnici, vsi drugi v domači ali bolniški oskrbi so ozdraveli.

Iz statistike obeh let se že vidi, da se uradni zdravstveni seznam od leta do leta bolj izpopolnjuje in da dobiva zdravstvena oblast vedno večji upliv nad zdravstvenim stanjem prebivalstva, zlasti pa v slučaju nalezljivih bolezni. Prebivalstvo je žal še vedno v tem oziru skeptično in sebično ter ne priznati potrebe takojšnje izolacije bolnika od zdravih otrok. In vendar dokazuje gornja statistika, da so vse infekcijske bolezni, ker so bile pravočasno naznanjene ter je sanitetna oblast ukrenila potrebno, zahtevala samo eno žrtv. Pri tej priliki je treba ugotoviti, da mesto Celja ni tako zelo okuženo z različnimi nalezljivimi boleznimi, kakor bi se moglo to sklepati iz večkratnih poročil v časopisu. Mnogo bolnikov z infekcijskimi boleznimi prihaja v javno bolnico iz okoljskih okrajev, gre pa potem vse na rovaš celjskega mesta. Res je sicer, da je v predmestjih Celja valed splošne socijalne bede v zdravstvenem oziru še mnogo neprimlik, trdi se pa lahko, da prehaja Celje z okolico tudi na tem polju za v normalne razmere.

Na izviru.

V času neprestanih tožb, nad in potrpljenja večine uradništva beleži beograjski »Odkleki« v nekem ministstvu je novemu načelniku uspelo, da si je tekom par-mesečnega načelnikovanja zagotovil poleg plače in rednih doklad še sledeče dodatke: za načelniške konference, ako tu di se vršijo med uradniki urami, 80 Din; od odbora za povikanje cen 60 Din; od posebne komisije v finančnem ministstvu 80 Din, vse to so dnevnice; nadalje prejema stalne mesečne »terenske« nagrade 1200 Din in od komisije za razvrščanje uradništva 120 Din. Skupno torej okrog 8000 Din mesečno od raznih komisij in titulov. Končno mu je kot dobremu radikal uspelo, da je zlezel v upravo fondov kot centelj... To je eden, a ne edini, ki

mu je dobro na zemlji, v ministstvu in radikalij.

Nakažena novorojenčka.

V Vodlicah v Dalmaciji je neka seljalkinja rodila donošeno dete ženskega spola. Novorojenček pa nima nog niti leve roke, na desni pa samo 4 prste. Še bolj čudna igra narave, ki vzbuja v zdravniških krogih dokaj zanimanja, se je pri-godila v rumunskem kraju Magurele, kjer je žena posestnika Nikolaja Gazea povila novorojenčka, ki je pol dete pol riba. Dočim je namreč gornji del, osobito glavica, povsem normalen in človeški, se spodnji del mesta nog končuje v ribji rep. K sreči je čudno bitje živele le pol ure.

Tragedija dveh zaljublencev.

Prošlo soboto zvečer se je v Brezovcu pri Belovaru zgodila za našo dobo redka tragedija. Fant Nikola Jančarevič se je do blaznosti zaljubil v sosedovo bčerkko Jelisavo Bach. Ker je on bil pravoslaven, ona pa iz rodu bivših čeških kolonistov, so se njeni starši protivili zvezi, četudi je Nikola bil Jelisavi prav po volji. Po daljšem trudu, da si pridoli naklonjenost njenih staršev je Nikola končno obupal. Prošlo soboto zvečer je pričakal, ko je v spremstvu svojega brata šla v vaško gostilno na predpustno prireditev, pristopil k njej, jo s samokresom pogodil v prsi, z drugim strelom pa ubil še sebe. Jelisava je po par hipih izdihnila na cesti, dočim so Nikolaja nezvestnega odnesli v belovarsko bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Dopisi

SMARTNO POD SMARNO GORO. Našemu župniku ne gre v glavo, da bi se v njegovi fari razvijalo napredno kulturno društvo. Že je poskušal vesliti zaradi razpada pevkega društva »Zarja«, do katerega je pripomogel tudi on s svojimi adjutanti. Toda tu se je zmočil, kajti stebri društva stoje neomajno sredi srditih klerikalnih valov in erše svojo nalogo naprej in še v večji meri kakor kdaj poprej. Tudi Sokol koraka v našo črno faro. Naj le blati župnik posameznike in grozi z represalijami. Za enkrat mu povemo, da bi bilo bolj zanj, ako preneha s svojim rovarjenjem, sicer si bomo znali sami dobiti zadoščenje. Z nacionalnim praporom bomo korakali naprej proti škodljivcem in zajedavcem našega ljudstva. Vsem sovražnikom pa povemo, da se bodo marca meseca priredili tri prireditve z bogatim sporedom in se bo ljudstvo lahko prepračilo, kdo v resnici dela za dobrobit in izobrazbo naroda: Mi ali fajnoterji & Comp.

KOMENDA. V nedeljo je imele naše lovsko društvo občni zbor, katerega so se udeležili skoro vsi člani. Tudi naši Sokoli, Sokolici in Sokolice so marljivo gibljejo. Lepe urpehe imajo zaznamovati posebno požrtvovalni napredni vigojitelj naše šolske mladine, čeprav izrablja nekdo verski ponk v šoli v politične agitacije. Mesto abogih invalidov, obo-tov družin, naj bi vlada reducirala raje njega. — V zadnjem času so napravili naši vestni uradniki red ne samo v naši vasi, ampak tudi v sosednjih krajih, kar mora veseliti vsakega poštonega človeka.

KRANJ. Maškarada Sokola v Kranju bo na pustno soboto dne 1. marca v vseh prostorih Narodnega doma. Prireditve bo letos v velikih prostornih dvoranih novozgrajenega doma veliko prisrčnejša, kakor vso prejšnjo maškarado Sokola v Kranju. Vabila se razpošljejo tekom prihodnjega tedna.

POLJANE. V nedeljo dne 24. februarja se uprizaro na našem odru burka »Automobilist«. Po igri ples s sodelovanjem trboveljskega žrnala. Začetek ob 3. uri popoldne. — Starosta br. Ivo Sorli je nabral v veseli družbi pri Anžoncu 100 Din za Sokola. Hvala vsem darovalcem!

KRANJSKA GORA. Podružnica SPD priredi v soboto dne 23. febr. v prostorih loka Razor planinski ples z razno-

vrtnim sporedom. Začetek ob pol 8. uri zvečer. Odbor vabi k obilni udeležbi.

LITIJA. »Maškarada«, ki se vrli kot običajno na pustno soboto dne 1. marca v Sokolskem domu obeta biti zbog neke posebnosti zelo zanimiva. Opazujemo zato še danes, da maske ne zamude pri-liko tekmovali v najlepšem kostumu. Na-tandnejši spored se objavimo.

RIBNICA. Vabimo na lovski ples, katerega priredi lovsko družba »Črni vrh« dne 24. febr. v Ribnici s sodelovanjem godbe Dravske divizije. Čisti dobiček je namenjen zelenemu križu.

LASKO. Odkar smo dobili aglinega učitelja br. Kotnika, ki se je znal v naj-krajšem času uveljaviti kot vztrajen re-tiser, ki se ne plaši nobenih ovir in toč-koč in zna pritegniti vedno več novih moči na Talijine deske, smo videli na našem renoviranem odru v par tednih kar zaporedoma gledališke predsta-ve: »Gospodja sinovi«, »Domov«, »Stari grehi« itd. Vse so žele pri občinstvu na-lajpše priznati. Prostorji so bili vsa-ko-krat razprodani. Retiser pa kosi skozi robdovje pogumno in hladnokrvno na-prej, pripravljajoč vedno nove predstave in mobilizirajoč vedno nove ljudi na ve-ljalsko diletantsko pozornost. Il koncu moram se pripomniti, da je tudi oder, na katerem nastopajo naši diletantje, do-cela prenovljen, ali bolje rečeno vse nov, delo ljubljanskega strokovnega slikarja, materialna sredstva pa je poskrbel vse-ga žiljanja vredni starosta br. Križnik s svojimi ožjimi tovariši in drugimi do-brotniki. Bogate obresti uspehov, ki nam jih oder že sedaj nudi, so mu lahko v najlepše zadoščenje. Želim njegovim idealnim načrtom prospeha i v bodoče.

KRSKO. Kulturno - prosvetni osek Sokolskega društva je priredil dne 16. febr. ob 75-letnici Prešernove smrti slavnost s predavanjem in pevskimi točka-mi. Strokovni učitelj Tona Gaspari je predaval o Prešernovi romantiki. Mnogo-brojno občinstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem predavatelja; tudi na-lajpše za ta večer sestavljeni moški zbor je žel obilo povelje.

BRASLOVCE. Sokol v Braslovčah pri-redi v nedeljo dne 24. febr. ob 8. uri zve-čer maškarado v prostorih g. Stancorja v Braslovčah. Svira ciganska godba.

SMARJE PRI JELSAH. Rokodelska zadruga je priredila veselico v korist črtna nadaljevalne šole. V prvi vrsti gre za sluzla zadrutnemu načelniku M. Kolarju. Čisti dohodek 808 K se je po-rabil za nakup knjig.

SV. LENART V SLOV. GOR. Na pust-no nedeljo dne 2. marca vai na sokolsko maškarado v Sokolski dom v Sv. Lenar-tu v Slov. gor., ki se vrši v znamenju »Carigradska noč«. Prijavljena je večja skupina Turkov z balani. — Odbor.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo priredi dne 18. marca ob pri-li-ki prvega nastopa malonedeljske godbe ljudsko veselico z veliko javno tombolo. Dne 20. julija se vrši otvoritev društve-nega doma, združena z veliko ljudsko slavnostjo. Prosi se vsa sosedna društva, da se ozirajo na to prireditve in na ta dan ne prireajo nobenih veselje, ampak nas po možnosti posetijo. — Odb.

GORNJA RADGONA. Čez noč smo dobili Sokolski dom, kar naši strastni duhovščini ne da miru. Besnojo tombolji, ker jim je odpovedala pokorošino in tla-ko »Murska Straza«, njihovo najuspeš-nejše orodje poleg prižnice. Posebno se odlikuje kaplan A. Medved, ki se je spravi-l na mladino naše osnovne šole in je zagrozil vsakemu, ki bi pristopil k sokol-skemu naraščanju, da mu bo dal iz verou-ka nezadostno. Na račun Sokolov je ra-bil tudi izzare, ki jih tukaj niti navesti ne moremo. Da bi se bolj zbejal deco, jim je pravil, da ima ukaz, delovati pro-ti Sokolom. Tako ta Kristusov namestnik hujša in zastruplja mladino, namesto da bi jo vzgajal k spravičnosti in ljubez-ni do bližnjega. Gospoda si očitno želi povratka inkvizicije, toda ti časi so že davno minuli in se ne vrnejo nikdar več.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Sreda, 20.: »Beneški trgovci«. F. Cetrlik, 21.: »Lilom«. (Ljudska predsta-va.) Izv.

Petek, 22.: »Hamlet«. A. Subota, 23.: »Tri maske«, »Sinešne pre-kljuze«, »Prijudni komisar«. Izv.

Ljubljanska opera.

Sreda, 20.: »Gorenjski slavček«. C. Cetrlik, 21.: Zaprt.

Petek, 22.: »Tosca«. B. Subota, 23.: »Gospodsvetski sen«. Ob 3. pop. Dljaska predstava.

Šentjakovski oder v Ljubljani. Nedelja, 24.: »Vražji Rudl«.

Celjsko gledališče.

Petek, 22.: »Mamzelle Nitouche«. Izv.

Mariborsko gledališče.

Sreda, 20.: »Mercadet«. E. Cetrlik, 21.: »Mogočni prstani«. A. Petek, 22.: Zaprt.

Subota, 23.: »Pri treh mladenkah«. B.

Sprejemna opernega repertoarja v Ljubljani. Valed obolelosti gđ Thalerje-ve se danes v sredo ne morejo peti opere ene in tiste, ampak se poje priljub-

ljena opera »Gorenjski slavček« za red C. Milko poje gospodična Zikova, Jan-kota g. Šimenc, ostale vloge g. Lewan-dovska, Šiligojeva, Korenjakova in Je-romova ter g. Zupan, Subelj, Perko, Mo-horič in Debevec.

Ljudska predstava v ljubljanski dra-mi. V četrtek, dne 21. t. m. se uprizaro v dramskem gledališču Molnarjeva igra »Lilom«. Predstava je ljudska pri zni-zanih cenah. Vstopnice pri dnevni bla-gajni.

Šentjakovski oder v Ljubljani ponovi tretjič burko »Vražji Rudl« v nedeljo dne 24. februarja. Igra je imela dosedaj valed svoje silno humoristične vsebine velik uspeh. Predprodaja vstopnic v ka-varni Zalaznik na Starem trgu.

„Faust“ v Ljubljani

O sobotni predstavi Gounodovega »Fausta« smo poročali le, v kolikor je bila hkratu častni večer vrnoro marljivo-ga in vsestranske uporabnega g. H. Za-theya. Predstava pa ni stala na priča-kovanem višku, dasi so se vsi solisti in tudi zbori odlikovali. Pač vsi še dolgo docela obvladujejo svoje partije. Očivid-no pa je imel orkester z g. Matičičem premalo skušen, ker ob vsi tempera-

mentnosti dirigentovi ni bilo vedno skladnosti med njegovim hotenjem in uspehom. Ponokod se je predstava v tempih zavlačevala, kar je itak dolgo oporo raztegnilo skoraj do poldvana-stih.

Inscenacija je bila obnovljena, a ne povsod srečno, tako dan nam je bila prejšnja mnogo bolj všeč. Va'purgina noč z baletom naj bi v današnji opremi in izvedbi rajše izostala. Mefisto pred cerkvijo ni oseba, nego glas vesti, ne-vidne in le slišne. V Zagrebu stoji Me-fisto v oltarju, preoblečen v negibnega svetnika. To je kajpada nesmisel, ker Mefisto ne more v notranjost svetlišča in celo na oltar. Najumestnejše bi bilo, da prihaja glas iz stebra ali izza stebra. Vohbe je imela uprava na razpolago no-ve dekoracije po Boitovem »Mefistofe-lu« in se ni treba bilo truditi z zastaro-limi dekoracijami malomestnega ali celo trškega značaja. Za 1. dejanje imamo vendar krasna mestna vrata in hiše; tudi Faustova knjižnica je bila v Boitovi operi boljše, nego ta mrtvašnica z gro-tesknim skeletom. Ako se opere že na-novo režirajo, naj gre oprema naprej, nikakor pa ne za dvajset let nazaj.

G. Zathy si je izbral za svoj častni večer partijo Mefista, ker je dosegal z njo kot pevec in igralec vselej največji uspeh. V predgri se nekoliko nervozen in po vihnem aplavzu zбоgan, se je dvignil v 1. dejanju s svojo romanco ter bil ves večer dober. Njegova kre-

acija dokazuje, kar smo konstatirali že pri marsikateri priliki, pevsko intelligen-co in igralsko eleganco. Njegov glas je zvenel sočno, prožno, lahko v višjih in nižinah; dobro izgovarja tekst in ozna-čuje cinično humorna in kontno zlob-nega vruga fino in brez teatralike, elastično v kretnjah in kavalirski v gestah. Skratka dob. kreacija. Občinstvo ga je po vsakem dejanju pozivalo pred za-stor.

Idealna Margareta je bila v vsakem pogledu gđ Zikova. Z. je v drugem dejanju je žela vhnem aplavz ter je bila v prizorih pred cerkvijo in v ječi nevski in igralski močna in krasna. G. Sowiški kot Faust ni bil posebno razpo-ložen. Menda ga je oviral kostim. V pevskem oziru je bil okuren, zmagovit; po kavatini je žel aplavz ter je do za-ključka obvladoval svojo partijo z vero-vo. Mislino pa, da bi bila tudi pomlaj-nemu dr. Faustu brada ugodnejša, kakor golo lice.

Nov Valentin je bil g. Popov, ki je postavil pravega srednjeveškega hrusta zunanj in glasovno. Svojo partijo je absolvirat z imponujočo bravuro (žal, ruski!) in žel mnogo priznanja. Petje v občinstvo pa ni po našem okusu.

Nov je bil tudi Siebi gđ. Korenjako-ve, korektna a še malo plahe. Zbor si je pred cerkvijo zaslužil obi-čajni aplavz. Balet ima očividno boljšeja, kakor ga je imel; toda zamu-jeno se ne da tako kmalu nadomestiti.

Treba nam je pač vsaj še dveh rutini-ranih plesalk. Opera, ena najbolj po-pularnih ima stalno občinstvo. Vredna je, da se podaja znova v možni popo-lnosti.

Nedeljsko gostovanje zagrebškega ba-leta v ljublj. operi. V nedeljo zvečer je zagrebški balet v nabito polnem gle-dališču ponovil svoje gostovanje. Pri-nesel ni nič novega. Maks in Margarita Froman sta žela zopet mnogo priznanja ter sta morala več posebno efektnih točk ponoviti. Takisto ostali plesalci in plesalke. Gospej Fromanovi je bil po-klonjen šopek cvetja.

Prvi mladinski koncert v Celju se je vršil v nedeljo dopoldne 17. t. m. v »Na-rodnem domu«. Velika dvorana je bila nabito polna. Na vsopredju je bila vijolin-ska sonata. Skladatelj Osterc je uvodoma pojasnil njeno bistvo in sestav, pred pro-izvajanjem posameznih točk pa na kratko skiciral življenje in delovanje Schuber-ta, Mozarta in Griega, katerih sonate je ob spremljevanju klavirja s priznajo pre-ciznosijo in umetniškimi tolmačenjem pro-izvajal ravnatelj »Glasbene Matice« go-spod Sanein. Mladina se je zmagajeno naslajala ob divnih zvokih klasične glas-be. Da sta ji Schubert in Mozart vzpričo lahkonosti »kompozicije in melodioznosti bolj ugajala kakor Grieg, je naravno. »Glasbeni Matice« je na prvem uspehu čestitali; za muzikalno vzgojo naše mla-dine so take prireditve največjega pomena.

Domače vesti

KULUK.

Ono noč se mi je pripetilo nekaj, kar se ne dogaja šestokrat. Moral sem zibati. To bi samo na sebi še ne bilo tako strašno. Huje pa je bilo, da se je mala Cici drla vedno huje, da je kar letelo skozi ušesa. Mislal sem z vozičkom neutrudno sem in tja in tja in sem, dokler me ni iz skoraj nepremagljive zaspanosti zbudilo energično ženinovo klanje: «Glej ga no, kaj pa delaš? Ali si bil v oštariji?»

Pogledam natančneje in vidim: Mala Cici je na postelji in se dere vedno huje. Jaz sem ves čas zibal — pravi voziček. Spoznanje me je globoko presunilo.

Prav avtomatično pa se je pojavila asociacija idej: SLS in avtonomija, — pravi voziček, dete se kljub neprestanemu zibanju dere vedno huje. Zibanje nikomur nič ne pomaga, ko ne Slovenije ni v tistem vozičku, ki ga SLS praznega gunga. . . . M. A. C.

* Obledela smrti. V. Ivana Tavčarja. Včeraj je poteklo leto dni, odkar je umrl dr. Ivan Tavčar. Vse naše javno življenje se čuti globoko vrzel, ki jo je povzročila njegova smrt. V današnjih težkih časih politične omahljivosti in ogabnega opotunizma se posebno sveti kremeniti značaj velikega pokojnika in obnavlja se žalost, da smo ga izgubili. Slava njegovemu spominu.

* Kralj in kraljica v Dalmaciji. V Splitu doznajajo, da kraljevi par oficijelno poseti Dalmacijo tekom meseca aprila.

* Imenovanje učiteljev. Minister prosvete je imenoval vse provizorne učitelje, ki še 6 let služijo na svojem mestu, za dejavne.

* Uradni list prihaja v št. 13. naredbo o prijavljanju izgubljenih obveznic predvojnih državnih avstro-ogrskih posojil, razglase zdravstvenega oddelka za Slovenijo, razglase oddelka ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani ter razglase drugih uradov in oblastev.

* Slovenec decent na beograjski univerzi. Fakultetski svet beograjske univerze je pozval našega rojaka g. Vojka Koprivnika, sum. inženjerja in absol. pravnik, sina prof. Janeza Koprivnika v Mariboru, sedaj inspektorja v ministrstvu za šume in rudo, da prevzame honor. docenturo na gospodarski fakulteti v predmetih «Sumarske prava» in «Sumarske politike».

* Prvi zlatniki. V finančnem ministrstvu se izdeluje načrt za kovanje zlatnikov s sliko kralja Aleksandra. Zlatniki bodo vili v malem številu iz zlata, ki smo ga prejeli od Avstrije.

* Odstop pujskega podžupana. Ljubljanski «Socialist» poroča, da je pujski podžupan g. Ivan Šegula odstopil.

* Himec. Dne 18. t. m. se je poročil v Ljubljani g. Drago Čeh, železniški uradnik v Mariboru, z gđ. Marico Zabkar, učiteljico v Središču. Obilo sreče!

* Srebrna poreka. Dne 9. t. m. je slavil v krogu svojih dragih vili davčni upravitelj v p. g. Aleksander Orožen v Smarju pri Jelšah, srebrno poroko. Odličnemu rodoljubu in njegovi družici blizemo: Še na mnuga leta!

* Smrtna kosa. G. Kristanu Karafar, trgovca v Rožni dolini je po 15 mesečni težki bolezni umrl njegov dveletni sinček Aleksander. Pogreb se vrši danes v sredo ob 4. popoldne na pokopališču na Viču. Prizidele rodilni naše sočujci!

* Smrt najstarejšega duhovnika v Jugoslaviji. V Dubrovniku je včeraj v 95. letu starosti umrl don Mate Plišta, kanonik, najstarejši katoliški duhovnik v Jugoslaviji. Uživaj se splošen ugled. Pred meseci je bil odlikovan z redom Sv. Save.

* Smrt srčanega antropologa. V Berlinu je umrl 7. t. m. svetovnoznani antropolog, dr. Feliks pl. Luschan, redni profesor berlinske univerze in ravnatelj antropološkega instituta v Berlinu. Pokoj-

nik zahaja iz nekdanj na Kranjskem znanje rodline Luschanov v Lužanih v škofješki okolici. V svrhu antropoloških raziskovanj je prepotoval velik del sveta, posebno azijskega, avstralskega in afriškega kontinenta in prišel med narode in plemena, ki so bila do tedaj še malo ali pa nič poznana. Profesor Luschan se je mnogo počel tudi s slovanskim vprašanjem v antropološkem oziru. Zanimal se je tudi za Slovence in prihajal skoro vsako leto na poletni oddih na Koroško. Še pred nedavnim časom je želel dobiti iz Kranjskega večje število lobanj (iz grobov ali kostnjakov), da bi jih preiskal in premeril v antropološki pogledu.

* Netečaj. Uprava Ljubljanskega velesejma razpisuje dve nagradi za najboljša plakata osnutka, in sicer prvo v znesku 1500 Din in drugo 1000 Din. Osnutek za plakati format 63 krat 95 cm, pripravljen za tri- ali štirbarven tisk. Osnutke je vpsalati do dne 1. marca tek. leta na velesejski urad zapечатeno in opremljeno s šifro. Vse podrobnejše informacije daje ravnateljstvo velesejskega urada (telefon 140).

* Na okrajni cesti Celje-Laško bo delna proga od vasi Dobro do kopališča Laško radi prevoza transformatorjev za elektrarno Falo do konca februarja t. l. za avtomobile in težke vozove zaprta.

* Izginuli kmet. Dne 3. t. m. se je mudil kmet Ivan Napast iz Strážanec pri Pragerskem v gostilni Leskova na Pragerskem. Iz te gostilne je šel še v drugo, kjer je bil v družbi ruskih delavcev, ki gradijo poljsko železnico. Odloč je zginil neznano kam ter ga še niso našli. Imel je pri sebi takrat 50.000 Din, ker je mislil oditi na sejem. Sumijo, da je postal žrtev roparskega umora.

* Novosadski leseni most poručen. Včeraj zjutraj ob 3. uri je velika ledena plošča treščila v leseni most preko Donave v Novem Sadu. Most, ki je bil še gibek, se je vsled udarca zrušil.

* Detektor v Dobrenji pri Mariboru. 10letna Elizabeta M., posestnica hči iz Dobrenje pri Mariboru je imela z domačim hlapcem ljubavno zmerje. Dne 14. t. m. je porodila živo dete ženskega spola. Da bi prikrila svojo sramoto, je sklenila otroka umoriti. Kot je sama izpovedala, je otroka sama krstila, mu dala ime Mica in ga nato udarila s pesjo enkrat po levem in enkrat po desnem sencu. S tem udarcem mu je zlomila desnico, namerila, namerila pri detetu obširna notranja krvavitev ter povzročila takojšnjo smrt. Sodna komisija se je v ponedeljek podala iz Maribora na lice mesta.

* Milijoni v kovčegu. Včerajšnja naša beležka pod tem naslovom je vzbudila v javnosti mnogo pozornosti ter izzvala uganjane, ki prizidele nikakor ne služijo v ponos. Zato pozivljamo g. velikega župana in g. trboveljskega gerenta Fortiča, da se izjavita o zagonetnem kovčegu. Gre za pupilarno varni denar, za katerega se mora nadzorstvena oblast, t. j. v tem slučaju finančna delegacija še posebej zanimati.

* Savka v Šibeniku. V šibenikih tveganje sulfida je delavstvo pričelo stavkati, ker lastniki niso hoteli pristati na povikanje mezd. Lastniki so tovarne zaprli, delavstvo pa odpuščali.

* Samokresni strel na Laverel. O incidentu, ki se je zgodil v gostilni g. Franceta Mehleta na Lavereli in o katerem smo poročali včeraj, se nam naknadno poroča iz povsem zanesljivega vira: Dne 28. januarja je skušalo priti okoli pol treh zjutraj več oseb čez Mehletovo ograjo. Med njimi je bil tudi Franco Strgar iz Rudnika. Ker se neznanci na Mehletovo poziv niso ustavili, je bil ta iz previdnosti primoran oddati strel, ki je lahko opranil Strgarja na vratu. Strgar je še isto noč v pljuskoti razbil pri svojem svaku in ga tudi odšel, namerila je bil naslednjega dne od orožnikov aretiran. O kak-

stransko poučno. Ilustrirale so ga številne sklopične slike. Kurz Umetnostno-zgodovinskega društva se bliža svojemu koncu. Vršili se bosta še dve predavanji, 15. in 22. marca. Tema prvega se glasi: Smisel proučevanja umetnosti; predavatelj dr. Moie. 22. marca pa zaključil ciklus Dr. Mesemel, ki bo pojasnjeval «Nabazmerje do umetnosti».

* Hudočestveniki v Sarajevu. V prvi polovici meseca marca bodo Hudočestveniki gostovali v Sarajevu z uprizoritvami: del: «Striček Vanja», «Črešnjec vrta» (Čehov) in «Gospa z morja» (Ibsen). Ljubljana torej ostane za Sarajevom.

* Gosovanje Beograđanov v Zagrebu in obratno. Poročali smo že, da bodo tekom meseca marca gostovali člani zagrebske drame v Beogradu. Istočasno pridejo v Zagreb Beograđani, ki uprizorijo na zagrebškem odru štiri komedije svojega repertoarja: Nušičevega «Narodnega poslanca», Veselinovičevega «Gijada», Živadinovičevega «Neverjetni cilindri kralja Kristijana» ter Nicodemijevoga «Scampol». Igrale se bodo v Beograd, odnosno v Zagreb in nazaj vozili zastonj.

* Drama Ivo Vojnović bo v četrtlet 21. februarja v prostorih zagrebskega Narodnega gledališča igral svojo dramo «Makarate izpod kupla». Drama bi se morala uprizoriti že lanske jesen, toda je bila odgodena radi pisateljevih družinskih razmer. Sedaj bo v nadomestilo Vojnović delo samo igral.

* Etnostni stila raznih istodobnih umetnostnih panog. O tem zanimivem problemu je v soboto 18. t. m. v dvorani ljubljanske univerze predaval g. dr. Stela, ki je v ciklu Umetnostno-zgodovinskega društva letos imel že par predavanj. Predavanje je bilo nazorno podano ter vse-

stransko poučno. Ilustrirale so ga številne sklopične slike. Kurz Umetnostno-zgodovinskega društva se bliža svojemu koncu. Vršili se bosta še dve predavanji, 15. in 22. marca. Tema prvega se glasi: Smisel proučevanja umetnosti; predavatelj dr. Moie. 22. marca pa zaključil ciklus Dr. Mesemel, ki bo pojasnjeval «Nabazmerje do umetnosti».

* Hudočestveniki v Sarajevu. V prvi polovici meseca marca bodo Hudočestveniki gostovali v Sarajevu z uprizoritvami: del: «Striček Vanja», «Črešnjec vrta» (Čehov) in «Gospa z morja» (Ibsen). Ljubljana torej ostane za Sarajevom.

* Gosovanje Beograđanov v Zagrebu in obratno. Poročali smo že, da bodo tekom meseca marca gostovali člani zagrebske drame v Beogradu. Istočasno pridejo v Zagreb Beograđani, ki uprizorijo na zagrebškem odru štiri komedije svojega repertoarja: Nušičevega «Narodnega poslanca», Veselinovičevega «Gijada», Živadinovičevega «Neverjetni cilindri kralja Kristijana» ter Nicodemijevoga «Scampol». Igrale se bodo v Beograd, odnosno v Zagreb in nazaj vozili zastonj.

* Drama Ivo Vojnović bo v četrtlet 21. februarja v prostorih zagrebskega Narodnega gledališča igral svojo dramo «Makarate izpod kupla». Drama bi se morala uprizoriti že lanske jesen, toda je bila odgodena radi pisateljevih družinskih razmer. Sedaj bo v nadomestilo Vojnović delo samo igral.

* Etnostni stila raznih istodobnih umetnostnih panog. O tem zanimivem problemu je v soboto 18. t. m. v dvorani ljubljanske univerze predaval g. dr. Stela, ki je v ciklu Umetnostno-zgodovinskega društva letos imel že par predavanj. Predavanje je bilo nazorno podano ter vse-

Moskva

s svojimi čarobnimi katedralami, Kremliom, siluetami Rdečega trga, grandiozno arhitekturo iz Rurikove dobe, je domovina človeka, ki se zove

Boris Godunov

ki ima v mladem Grigoriju svojega najhujšega neprijatelja. Peter Grigorij zaupa v seba in v svoje carstvo. Po silajni zmagi in svatbi pride v Moskvo k majki Marii, ki ga pa razkrinka kot sleparja... Zdaj se prične okrutna gonja in maščevanje nad plemenitim in nedolžnim človekom. Vsi ga zapuščajo in divje preganjanje ne preneha preje, dokler on izmučen ne podleže. V svitu nočnih bakelj obkrojuje njegovo smrt njegova rodna mati in gorke solze njegove ljubice, krasne plesalke Vastje, padajo na njegovo truplo... Ta sujeta je dal povod ženski komponenti Musorgskega, da je dovršil svoje mojstrsko glasbeno delo. Premiera tega monumentalnega filma je v četrtlet, dne 21. t. m. v kinu Matka. V glavnih vlogah sodelujejo Alfred Abel, Paul Hartman, Evgen Klöpfer, Ginna Rely in Ilanul Wells. Za ta film trajajo predstave po 2 uri in sicer vsak dan ob 3., 5., 7. in 9. zvečer. Predprodaja vstopnic od 10. ure dopoldne dalje.

krivdi g. Mehleta v tem slučaju ne more biti niti govora.

* Kanilatski ples. Med zagrebškimi listi kaže največ ogorčenja nad razdelitvijo Ilirvalke in Slavonije v oblasti zajedniarske in obenem radičevske glasile «Ilirvata». Poseben povod mu daje še sam likvidator dr. Cimić, ki priredi dne 25. tega meseca ples v banskih dvorih. «Ilirvata» je strahovito razburjen nad to «kanilatsko» in za veljavnost proklanja vsakogar, ki se bo prireditve udeležil. Najbolj seveda dr. Cimić samega, pozabljajoč, da je isti dr. Cimić lani slezal v banke dvore ravno — na priporočilo zajedničarjev.

* Moja, ki laje. V zagrebški Pasteurjev zavod so včeraj pripeljali seljaka Jovana Kekića iz Crnega vrela pri Karlovcu. Pred 3 tedni ga je ugriznil stekel pes v prste desne roke. Svoje in Kekić sam niso temu posvetili nobene pažnje. Šele, ko je nedavno začel besneti, so iskali zdravniško pomoč. Kekić ne more več požirati vode, kadar pa ga napade besnost, laju kakor pes. Rešitve ni in bo v kratkem moral izliti v strašnih mukah. Slučaj je strahovit primer ljudske malomarnosti in neukosti.

* Na novo se je uredila in povečala trgovina s pohištvo Kolizej oprema stanovanj, d. z. o. z., Ljubljana, Gosposvet-ske ceste 18. Priporočamo ogled njene zaloge blaga od najbolje do najnovejših vrste. Opozorjamo posebno na spalnice po izredno nizki ceni, dalje na tapetneške izdelke in vso ostalo kar spada v to stroko. Izdeluje se vsakovrstno pohištvo po naročilu najzgodnejše in najceneje. Zaloza in zastopstvo smirna-preprog. 539

Ole za pisarniške stroje
THE REX CO., LJUBLJANA.

Iz Ljubljane

* Osebna vest. Kemik tukajšnjega carinskega kemijskega laboratorija, g. inž. Dušan D. Kostić, je od artiljerijsko-tehniškega oddelka vojnega ministrstva odposlan v svrhu študiranja vojne kemije na Francosko.

* Zdravstveno stanje v Ljubljani. Od 10. do 16. t. m. je umrlo 38 oseb in sicer 15 moških in 23 ženskega spola, med temi 12 tulcev. Smrti vzroki: življenska slabost 2, jetika 3, pljučnica 3, škrlatinka 1, zastrupljene rane 2, srčna hiba 3, rak 3 in druge nalezljive bolezni in drugi naravni smrtni vzroki 19, ter slučajna smrtna poškodba 1. V tem času pa se je rodilo 23 otrok in sicer 14 moškega (1 mrtvorjen) in 10 ženskega spola. Natančne nalezljive bolezni: škrlatinka 1, trebušni legar 2, varicella 1 in dušilni kešelj 1.

* Občinski svet. Drugo nadaljevanje redne javne seje občinskega sveta se bo vršilo v t. m. ob 6. zvečer. Na dnevnem redu je poleg predloženih točk še poročilo o posredovanju odseka gde izprememb in dopolnitve službene pramotike za mestno uslužbence in poročilo finančnega odseka o poročilu mestnega zaklada za leto 1924.

* Wilsonov večer! J. n. a. d. «Jadrana» priredi v četrtlet, 21. t. m. ob 20. v dvorani Dijaškega doma za Narodnim domom javen Wilsonov večer. Stojan Bajič predava o Wilsonu, Branko Joka novič o njegovih zaslugah za Jugoslavijo ter Anton Urhanc o Wilsonu in Čehoslovaki. Vsa napredna javnost je vladno vabljena. Vstop prost. Odbor.

* Zelo zanimivo predavanje v društvu «Soba» v Ljubljani se vrši v soboto 23. t. m. v salonu pri «Levu». Na tem večeru predava namreč prvič v društvu «Soba» ravnatelj trgovske akademije g. dr. L. Böhm, o zelo važni temi in sicer: «Pomen morja». K temu večer zanimivemu predavanju vabimo člane, prijatelje in znanca posebno iz trgovskih krogov. Pričetek točno ob pol 9. zvečer. Vstop prost.

* II. Primorski ples. Kakor preteklo leto, prirede primorski akademiki tudi

letos veliko plesno prireditev na pustno soboto, dne 1. marca t. l. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Pri prireditvi sodeluje častni komite primorskih gospa; vsem udeležencem je zagotovljena prvovrstna zabava, kakor jo moremo dati le primorski ples. Tekom tega tedna se razpošljejo vabila; morebitne reklamacije naj blagovolijo pomotoma izpuščeni nasloviti na P. Marc, lur., univer., za. Odbor.

* Velik pustni korzo v Ljubljani. Slavčeva maskarada 2. marca t. l.

* Velesejem v Ljubljani otvori se že 4. marca. Ker pa hi bilo s ozir na čas na prostem neprimadno, se vrši prireditve v Narodnem domu. Vodstvo je prevzel poseben odsek ljubljanskega Sokla. Otvoritve se izvrši slavnostno ob 8. uri zvečer s sodelovanjem vojaške godbe.

* Policijske prijave prestopkov. Od ponedeljka na torek so bili prijavljeni na policijski naslednji slučaj: 1 tatvina, 3 radi kaljenja nočnega miru, 3 prestopkov cestnega policijskega reda, 6 radi krčenja pasjega kontumapa, 2 prestopka obrtnega reda, 2 radi prekoračenja policijske ure, 1 poškodba tuje lastnine in 1 radi nespodobnega vedenja.

* Umrli v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaj: Avrelji Zeholcin, delavec, 24 let. — Antonija Kovač, gostilničarka in posestnica, 58 let. — Janez Pirnat, občinski ubožec, 83 let. — Ivan Jušina, strojnik v p., 37 let. — Josip Sveto, sin pekovskega pomočnika, 9 let.

* Vlom. Dne 18. t. m. med 19. in 20. uro je bilo vlomljeno v stanovanje Josipa Sudeha v Knafljevi ulici št. 18. Tat je odnesel več obleke, budilko in žepni kronometer v skupni vrednosti 10.000 dinarjev.

* Tatova smola. Zidar Jakob Lenaršič iz Smartnega ob Savi se je pripeljal s kolesom po opravkih v Ljubljano. Ko se je vračal v nedeljo zvečer domov, je skočil za hip v gostilno Cotic na Martinovci cesti in prislonil kolo zunaj pred vežo. To priliko pa je porabil neki neznan «kočeser» in mu kolo odpeljal. Pol ure nato je že drvel na kolesu naravnost v smeri proti Smartnemu, koder mu je kakor nalašč prišel nasproti stražnik, ki se je mudil tamkaj v gotovih poslih. Ko je tat opazil v temi prihajati stražnika, se je tako ustrašil, da je kolo pustil in izginil čez polje v temo. Stražnik pa je kolo odpeljal v Ljubljano, koder je bilo izročeno lastniku.

Danes! Danes!
zadnji dan
zelo napete rodbinske
drame
ZAKONOLOM
z Marijo Corda, Karl
Ebert in Wern. Kraus
v glavnih vlogah
Predstava ob 3., 5.,
7., 8. in 9. uri
Kino „Ljubljanski dvor“

Iz Celja

* Razstava zasebnega prikrojvalnega tečaja g. Ivana Bizjaka v Celju je bila odprta v nedeljo, dne 17. t. m. ter obiskana od lepega števila celjskega občinstva, ki se je zelo zanimalo za posamezne izstavljene predmete, zlasti pa za risbe gojenk. Razstavljene so bile tudi slike raznih ženskih oblek od leta 1850., po katerih so obiskovalci lahko zasledovali razvoj ženskih toalet v raznih desetletjih. Razstava je imela lep moralni učinek.

* Celjski žahovski klub je izbral na svojem rednem občnem zboru v odhodu sledeče gospode: predsednik dr. L. Brenc, podpredsednik Ivo Petrak, tajnik prof. L. Vagaja, gospodar Franc Munda, reditelj prof. Srečko Brodar, odborniki Josip Grašar in Julko Kovačič, revizorja Karol Florjančič in mag. Andro Posavec. V stalno razpisnišče so bili izvoljeni gg.: Ivan Prekošek, dr. Anton Schwab in dr. Ivan Vrtačnik, namestniki: dr. Alojzij Gorihar in dr. J. Vičar. Klub šteje enega častnega, dva ustanovna in 68 rednih članov. Da se poleg redne žahovske igre goji tudi problem, se

Vremensko poročilo

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0-10	Padevine mm
Ljubljana	7.	759.4	-3.9	sever	—	0.1
Ljubljana	14.	759.2	-0.9	jug. vzh.	oblačno	—
Ljubljana	21.	761.6	-1.7	jug. zap.	sneg	—
Zagreb	7.	756.4	-4.0	vzhod	—	0.1
Beograd	7.	757.6	-2.0	sev. vzh.	—	—
Dunaj	7.	759.8	-4.0	jug. vzh.	oblačno	—
Praga	7.	759.8	-5.0	ig. zap.	—	0.1
Trnava	7.	757.0	-8.0	brezvetra	megla	—

V Ljubljani barometer nastan temper. nižja Solnce zahaja ob 6:57, zaha s ob 1:31. Dunajsko vremensko poročilo 19. febr. Izločljane vremena je bilo le kratko. Po jasnem noči je bilo danes v Avstriji zopet nejasno in nekoliko mraz. Popoldne je snežilo v Monakovem in Gradcu. Napo-

osnuje pod vodstvom dr. Schwaba po sobni odsek. Za slučaj, da se vrši pokrojni turnir, učenja poslati klub na istega tri zastopnika. Nameravana je pa tudi za jesen večja družabna prireditev. Klubovi večeri se vrše kakor doslej ob sredah, sedež kluba ostane v kavarni Evropa.

Iz Maribora

* Demokrati večer priredi danes v sredo ob 20. uri v gostilni Vlahovič gospodarsko in politično društvo. Na dnevnem redu je razgovor o obrtniških vprašanjih in nadaljevanje čitanja dr. Pivkovega spisa. Sledi prosta zabava.

* Jugoslovensko - češkoslovanska prireditev v četrtlet 21. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru zanimivo predavanje s sklopičnimi slikami o Slovaki. Predaval bo profesor dr. Ivan Lah iz Ljubljane.

* Daljnje padanje cen. Včeraj ponujale kmetice na mariborskem trgu jaja po en dinar komad. Mleko pa niso jejo izvozniki na deželi po dva dinarja za liter. V mestu so torej cene ravno kljub brezbriznosti tržnega nadpovrsta kljub padanju še vedno previsoke.

Čehoslovanska obec v Ljubljani

Čehoslovanska Obec v Ljubljani, čegar članstvo tvori živo vez jugoslovanske čehoslovanske vzajemnosti, je imela pred kratkim ob obliini udeležbi v restavracijskih prostorih Narodnega doma svoj VII. občni zbor, ki je pokazal, da veže članstvo čehoslovanske narodna zavest in iskrena ljubezen do bratskega jugoslovanskega naroda. Iz tega poročila za leto 1923 je razvidno, da je bilo delovanje društva pod spretnim vodstvom predsednika, ravnatelja Chvatala nadvse uspešno. Poročila posameznih društvenih odborikov so podala jasno sliko splošnega napredka v problem letu v narodnem, prosvetnem in družabnem oziru. Češka Obec je primerno praznovala vse slovanske narodne praznike in se korporativno udeleževala pomembnih jugoslovanskih prireditveh. Društvena knjižnica je bila izdatno pomnožena in je dostopna tudi vsem članom Jugoslovensko-čehoslovanske lige. V Mladici je bila ustanovljena čehoslovanska nadaljevalna šola, za katero je čehoslovanska vlada namestila potrebno učitelico, ministrstvo prosvete pa je darovalo Češki Obci v uporabo kompletno marionetno gledališče in prireja članstvo redne nedeljske predstave. Odločno izjavo zaslužnega predsednika g. Chvatala, da ne more več sprejeti predsedstva, je vzelo članstvo v takratnem obžalovanjem na znanje. Novi odbor je sestavljen sledeče: Predsednik Jan Ruzička, podpredsednik Avgust Ludvigi, odborniki Josip Baran, Jaroslav Chvojkovič, Jaroslav Klapek, inž. Jan Müller, Rudolf Rypka, Václav Skružný, pregledovalca računov inž. dr. Miroslav Kasal in Jan Vavčata. V odbor so bili dani za leto 1924 kooptirani: generalni konzul dr. Otokar Beneš, Fran Budilovsky, dr. Václav Burian, Rikard Fries, Ladislav Splidek, Ivan Vavpotič in Edvard Škoppek. Čehoslovanska Obec vabi vso jugoslovansko javnost, da naj se udeležijo čehoslovanskega družabnega, narodnega in prosvetnega delovanja, da se bratska slovanska ljubezen še bolj razvije. Po osvoboditvi mora priti še udeležje.

Rešimo sokolski Tabor!

Poslano.*

g. inž. Al. Lavrenčiču
Ljubljana
Mestni trg 24.

Vaše «Poslano» v «Jutru» št. 42 z dne 17. t. m. nimam kakor Vam dobro znano nebene stvarne niti pravne podlage. Vaša domisljiva take podlage ne more ustvariti in tudi ne pravni položaj lastnikov trditve sprjemiti.

Celotna vsebina poslanega je torej brezpredmetna. Vsekakor se Vam zahvaljujem za brezplačno reklamo. Pozabili ste le še navesti, da izdelujemo poleg Carbon-, Indigo- ter svetlokopirnega papirja tudi parafin-, cerselin- ter voščeni papir v vseh barvah in raznih težinah. Poleg tega bi morali zainteresirati knjigovode in kartonate za naše umetniške papirje, kot «Unicum», «Iris» in «Carrara», ki vzbujajo kot novost na tehniškem polju splošno zanimanje.

St. Vid nad Ljubljano, 19. februar, 1924

«Marion»
kem. tehn. tvornica d. z. o. z.

* Za vsebino uradništvo ni odgovorno.

Iz življenja in sveta

Berlinsko pismo

Radio. — «Deutschland, Deutschland über alles» In postaja na Eifflovem stolpu v Parizu. — Črkarska pravda in cene potrebne in nepotrebne stvarim.

Berlin, sredi februarja.

Radio... samo o tem se govori v Berlinu, kamor stopite čujete to čarobno besedo, na tramvaju, v gledališču, v šoli, v kavarni, na cesti. Ore za splošno manjlo in skrivno željo vsakega, da prisluškuje in posebej v Ameriki že splošno vpeljano. Seveda Nemčija v tej tehnični modi ne mara zaostajati. Ne gre tu za radio v kolikor služi državnim in javnim interesom, temveč za amatersko za igranje s tem najmodernejšim sportom v privatno zabavo. Mnogo se poljudne edicije o lastni instalaciji radio-telefona, vsak meščan, kdor le promore potrebno svoto, si nabavi najpotrebnejše rekvizite in se peča z instalacijo v lastni hiši.

Pač pa tudi tukaj Sv. Birokracija dela precej nepravilno. Poštna oziroma brzojavna uprava povzroča amaterjem pri osnovanju privatnih sprejemnih postaj hude evire in škoduje s tem razvoju tega sporta. Sicer se pa počasi vendar že mehčajo uradniška srca, tako, da se koncesija za privatno postajo dobi proti takšni 25 mark. Popolna postaja z anteno stane danes 300 do 500 mark. Ker pa so te cene tudi za domačine precej visoke, si amaterji po lastnih sposobnostih sestavljajo aparate sami, kar jim je omogočeno z 20 do 30 M in instalirajo enostavno brez koncesije. Pošta je na vsako tako etajno stacio razpisala 5 M nagrade — za denunciacijo. S kupljenim aparatom se lai to poslužajo pariski in londonski koncerti, s samozgrajenimi pa le berlinski in tu vsak večer od pol 9. do 10. ure. Za take male naprave zadostuje antena v sobi ali pa celo klavir ali pa šivalni stroj....

Posebno priljubljeni so javni radio-koncerti, kamor pa je radi splošnega interesa publike težko dobiti pristop. Jaz sem nedavno bil deležen brezličnega koncerta v fizikalni predavalnici politehnike. Preden nadaljujem, mi dovolite, da obrazložim nekatere običaje ali, če hočete, razvade nemških akademikov, sicer bi bilo nadaljevanje razumljivo le maloštevilnim. Na nemških visokih šolah je navada, da dijaki butajo z nogami ob tla («stamfajo»), ako profesor kak težavnejši problem razloži na zelo enostaven in lahko umiliv način, ali napravijo dober dvop, ali se mu posebno posreči kak polz. Skratka, butanje je znak zadovoljstva, pritrjevanja. V nasprotnem slučaju pa je drsanje po tleh (jako priporočljivo za akademske podplate!) znak nerazumevanja, nesoglasanja ali ogorčenja. Obe maniri se lahko uveljavita tudi pri koncertih. Dijaki, posebno oni z buršovskimi čepicami na glavi (v predavalnici sicer ne, pač pa v koncertni dvorani) nikdar ne ploskajo marveč vedno butajo ali pa drsajo....

Bi je torej v fizikalni predavalnici koncert s predavanjem. Poslušali smo «Voxhaus», kjer imajo oddajne aparate in odkoder se vsak večer oddajajo brezlični koncerti. Predno se je pričel naš koncert, je profesor tehnike na kratko poljanski ustroj in stanje svetovnega radio omrežja. Ko je med obravnavanjem posameznih držav prešel tudi na Francijo je nastalo med dijakimi delom občinstva rahlo drsanje, ki se je kmalu poglobilo. Ko pa je predavatelj omenil, da skuša postaja na Eifflovem stolpu z oddajanjem močnejših valov preprečiti ali vsaj motiti himno «Deutschland, Deutschland über alles», ki jo v berlinskem Voxhausu zaigra godba ob sklepu vsakega koncerta, je nastalo v dvorani vehementno drsanje v znak protesta, a se je takoj spremenilo v frenetično butanje, ko je predavatelj pripomnil, da naj Voxhaus le tako nada-

luje in naj z vedno močnejšimi valovi pošilja v svet nemško državno himno...

Uspeh koncerta, ki je sledil, pa ni bil ravno slajen in je gotovo ohladil prevročo kri marsikaterega ljubitelja radio-sporta. Govor in klavir sta se glasila kar srednje dober gramofon, orkester pa znatno boljše. Posrečen je bil tudi polz-kus z gramofonskimi ploščami na oddajni postaji, ki so se čule prav razločno po čisto. Ob koncu seveda običajna «Deutschland»... Čudili smo se, da med tigranjem državne himne nihče ni vstal ali se zato zmenil. Da prireditelji ni prvovrstno uspeha, je pripisali nezgodbi, ki je zadela enega izmed aparatov pri prenosu iz radio-laboratorija v fizikalno predavalnico. Jaz sem med tem imel priložnost poslušati tudi drug brezlični koncert, ki pa me je naravnost očaral in sem na mah razumel, zakaj pridobiva radio toliko simpatizerjev posebno med onimi, ki želijo glasbe ne razpolagajo vedno z denarjem za drage gledališčne in koncertne vstopnice.

Zdaj pa še nekaj patrijarhalnega. Da imajo Nemci kljub slabim časom in radio manjši še veselje za diakocepstvo (oprostite to strahoto!), dokazuje tale resnična zgodba: V nekem mestecu na Saškem je prišlo v občinskem svetu do resnega prepira med očet ali naj se ob koncu kakega uradnega dopisa piše «Hochachtungsvoll» s kilcajem ali brez njega! — Očetje so se končno zednili v tem, da so se s posebno prošnjo obrnili za poljsko naravnost k viru modrosti in učenosti, na deželno univerzo, na germanski institut v Lelpzigu. Odgovor, ki je došel po pdr dneh, je dal prav onim očetom občinskim, ki so trdili, da kilcaj ni na mestu. «Hochachtungsvoll» se torej piše brez kilcaja! Tako je srečno rešena najnovejša črkarska pravda v nemški Abderi in so zopet umirjeni razvojni duhovi.

Ob koncu še nekaj cen. Hleb kruha stane 5.50 pfenigov, 1/2 kg narezka 40 do 60 pf po legi trgovine in kakovosti blaga, mala ciklama 1.50 M, dopisnica v inozemstvo 20 in pisno 30 pf. Kdor ima ali dolžnost ali čas ali veselje, naj si to sam preračuna v domačo valuto posebno pa oni, ki ne pišejo radi «previsoke pošt-nice».

Strahovita propalost velemestne mladine

Čestnajstletna deklica se je obočila s pomočjo ravno tako mladih tovarišev.

Dunaj ima zopet novo senzacijo. V petek popoldne je prišlo na svetel filmski komisariat mlava, komaj 16letno dekletce Ana Jug in zahtevala, naj jo sprejmejo v seznam prostitutk. Ker je bila za to še premlada, so jo obdržali začasno na policiji, dokler ne bi poiskali zanjo mesta v kak in mladinskih zavetih. Jueova pa se je v soboto zvečer v svoji celici obočila.

Tragičnemu koncu mlade izkušljive dajo posebno senzacionalno obočanje od preiskave ugotovljeno dejstvo, da so ji pri samomoru pomagali tri deklice, ki so bile skupno z njo zaprte. Tudi te tri so še otroci: stare so namreč 15, 16 in najstarejša 18 let. Ko jih je Jugova nagovarjala, naj ji pomagajo, da se bo obočila, ker neče več živeti, so se samo upirale, da bi to storila podnevi, dokler se še vidi. Ko jim je obljubila, da bo poiskala mraka, so ji šle brez nadaljnjega odpora na roko. Očitno so od posteljne rjuhe za pod širok trk in ga vle v vrvi. Zvečer so prošle nadzornice, naj ugrabe luč, da bodo lažje zaspane, v temi pa so nato pritrile vrvi na steno, dvignile Jugovo, da si je ovila vrvi okrog vratu in jo apustilo. Bila je baje takoj mrtva. Deklice so čutile kakih deset minut in šele potem policije naizornico, ki je Jugovo sicer takoj snela, a je bilo že prepozno.

Mlade zločinke so sprva tajile, da bi bile pomagale pri samomoru, a že

v par trenutkih so se izdale in naposled priznale vse, celo to, da so pomagale Jugovi anovati načrt, kako se najlažje usmrti.

Najstarejša, ki je že dopolnila 13 let, so izročili sošču, kjer se bo morala zagovarjati radi umora, drugi dve pa sta začnane ostali še v mladinskem zaporu.

Velika tajnost

Odkritje Tutankamnove grobnice je obrnilo pozornost ljudstva na predstave, ki so si jih ustvarili razni narodi o usodi človeka po smrti. Te predstave so zelo zanimive.

Učenjaki razlagajo različno postanek vere v posmrtno življenje. Ena razlaga pravi, da so prišli ljudje, ko so videli, kako kratko in trudopolna je večkrat človeško življenje, na misel, da s smrtjo ni končano življenje, ampak da traja še po smrti.

V posmrtnem življenju so videli številni narodi, zlasti Orki in Rimljani, nadaljevanje zemeljskega življenja. Po njihovi veri je bilo človeško življenje razdeljeno v dve dobi, katerih prva je znana, druga neznana. Kdor umira, stopa sicer v neznano življenje, a vendar v življenje, ki je v bistvu sileno življenju na zemlji. Zato so dajali mrtvecu orodje in predmete s seboj, ki bi mu mogli okrasiti in razveseliti njegovo življenje: želeli so, da bi mrtvi živel tako, kot je živel na zemlji.

Tako n. pr. so starogrški grobovi v južni Italiji podobni človeškemu stanovanju, grobovi pod zemljo so bili podzemeljska stanovanja. Grob je tvorilo nekoliko izbi, ki so bile čisto zelo razkošno opremljene. V nekem grobu so n. pr. našli posteljo, okrašeno z reliefi, ki so predstavljali listno in druge živali, neka izba je bila okrašena z mrljascem v naravni velikosti in njemu nasproti je stal lev; na postelji je počival bojevnik v polnem orožju. Drugi grobovi so imeli zopet poslikana vrata in okna, lepe slikarje, pred stavljajoče ples ali ženo s cveticami ali jezdec na konju. Našli so celo kuhinjsko posodo, da bi mrtvi, ko se prebudi, vse to uporabili, našli so tudi svetiljke in škatlice; videti je, da je bil vsak grob opremljen po okusu umrlega...

Podobne nazore o posmrtnem življenju vidimo še danes pri primitivnih narodih. Eskimo n. pr. lovi na onem svetu dalje. Karenji, prebivalci Birme, si predstavljajo Plu, zemljo mrtvih, kot kraj, kjer si umrli zida svojo hišo in goji riž itd.

× Kaznjene kot borzljane. V kaznilnici v Bostonu v Sev. Ameriki sedi neki Jesse Pomeroy, ki je bil svoj čas obsojen na doživetno ječo. S svojimi korektnim obnašanjem si je pridobil simpatije kaznilniškega osoblja in si izposloval ugodnosti, ki sicer kaznjencem niso dovoljene. Smel je naročiti liste, voditi obširno korespondenco in iz seče upravljati svoje večmilijonsko premoženje. Krono pa je postavil svojemu početju, ko je zahteval in tudi dobil dovoljenje, da si sme v svoji celici instalirati telefon in po njem dajati naročila — na bostonsko borzo. Imel je pri tem veliko srečo in zaslužil lepe dolarske tisočake, ki jih je potem kolegijsko delil z drugimi kaznjenci in baje je tudi z osobjem zavoda. Ko se je zadeva zvedela v javnosti, so jo sprva splošno smatrali za borzni «vic». Pokazalo pa se je, da je vest resnična, in zdaj je halo še večji, češ da borza in kaznilnica itak — spadata skupaj.

× Lastno ženo kupil za 20.000 dinarjev. Matija Lošić, premožen trgovec iz Bezdana pri Subotici, se je vrnil te dni iz sedemletnega ujetništva iz Rusije. Njegova žena, ki ves ta čas ni prešla od moža nobenega obvestila, je prošla sodišče, da se moža proglasi mrtvim in more skleniti nov zakon. Prošnjo je sodišče ugodilo in žena se je poročila z nekim subotičkim trgovcem. Ko se je vrnil prvi mož, se je žena hotela vrniti k njemu, a drugi mož ji je delal velike ne-

prilike. Končno pa je med trojico vendar prišlo do sporazuma. Prvi mož je plačal drugemu 20.000 Din odškodnine in žena se je zopet vrnila v njegovo naročje.

× Hudomušna maska. V nemški hiši v Moravski Ostravi je bila v sredo nemška maskerada. Med maskami je vzbudila posebno pozornost maska, na katere obleki je viselo polno zavitih bombončekov kakor na božičnem drevesu. — Vsakdo si je smel odtrgati bombonček in ljudje so mislili, da gre za reklamo kake slaščičarske tovarne. Toda ni trajalo dolgo in plesna dvorana se je začela polagoma prazniti, za to pa je bila večja gneča zunaj pri vratih, označenih z mednarodnim znamenjem «00». Maska je v splošni zmedbi izginila in so jo zamen-

iskali. Ugotovili so, da so bili slaščičarski napoinjeni z živim srebrom, ki je popolnoma izvršilo svojo nalogo.

× Zanesljiv osvoboditelj. — Ko je francoski kralj Henrik II. hotel l. 1530 od Angležev zasesti Calais dobil nazaj, je vprašal svojega zaupnika Brusqueta za svet, kateri maršal bi bil najbolj sposoben da zavzame trdnjavo. «Velikanstvo», je odgovoril nagovorjenec, «noben maršal bi za ta posel ne bil sposoben kakor Brissac.» «Kako, Brissac», se je kralj začuden ozrl, «Brissac, ki je bil radi poverbe že večkrat v preiskavi in ste ga že sami obdolžili nepoštenosti?». «Ravno zato, Velikanstvo», se je smehljaj Brusquet, toga morate poslati tja, on vzame vse!»

Socijalna politika

Organi mednarodne organizacije dela

Naloga mednarodne organizacije dela obstoji v tem, da ustvari povsod enako ali vsaj približno enako mednarodno delavsko pravo. Tako pravo mora biti sestavljeno na ta način, da je čim bolj prilagojeno razmeram in potrebam držav, ki so zastopane v mednarodnem uradu dela, kor se drugače stvar ne bi dala praktično izvesti. Jasno je, da je treba temeljito poznati razmere v raznih državah, predno se pripravljajo zakonski predlogi, ki naj bi imeli mednarodno veljavo. Da se pride do cilja, morajo sodelovati zastopniki mnogih narodov in medsebojno izmenjati svoje znanje in svoje izkušnje. To nalogo imajo letno vsaj enkrat izvršila zasedanja mednarodne organizacije dela, ki tvorijo tako rekoč meddržavni parlament dela, kakor tudi Mednarodni urad vodi priprave za razgovore na konvencijski v Zenevi, ki obstoja kot stalna institucija in je del Društva narodov. Ta urad vodi priprave za razgovore in konferenca, katerih zasedanja so naravno omejena na kratko časovno dobo.

K mednarodnim konferencam za zaščito delavcev pošilja vsaka država, ki je član organizacije, štiri zastopnike, in sicer ne več kot po dva za vsako vprašanje enega delojemnega. Zadnja dva se določita v sporazumu med vlado in najvažnejšimi stanovskimi organizacijami podjetnikov in delavcev. K temu pridejo še tehnični svetovalci teh zastopnikov, in sicer ne večkrat po dva za vsako vprašanje dnevnega reda. Ne obstoja pa obveznost za države, ki so člani, da se udeležujejo konferenc. Tudi niso prisiljene poslati štiri zastopnikov. In v resnici je bilo več držav na konferencah zastopanih po vladnih delegatih. Vsaka država ima na konferenci enako glasovalno pravico, ako pošlje polno število zastopnikov; vendar niso delegati ene države prisiljeni, da val enako glasujejo, temveč si njih glasovi lahko nasprotujejo.

Sklepi o odredbah za zaščito delavcev, ki se predlaga državam, se morajo sprejeti z dvotretjinsko večino. Ti sklepi imajo prvič obliko načrtov za mednarodne sporazume, ki se uveljavljajo potom ratifikacij, ali pa se to predlaga za državno zakonodajo, ki se naj ujemajo, če že ne v posameznostih, pa vsaj v principu. Zakonodajne oblasti držav — članice pa niso obvezane sprejeti predlogov, ki so bili sklenjeni na konferencah, pač pa mora vsaka vlada take predloge v dobi 18 mesecev po sklepu konference predložiti parlamentu. Če kaka vlada tega ne stori, se ji lahko pripeli, da se podvzamejo proti njej sankcije gospodarske vrste.

Države se morajo držati mednarodnih sporazumov, ki so bili ratificirani, kakor tudi predlogov za državno zakonodajo, ki so bili sprejeti. Ako kaka država mednarodni dogovor, ki ga je ratificirala, sploh ne ali le nepopolno izvršuje, se lahko vsaka druga država, ki je pri tem zainteresirana, priloži zoper njo pri Mednarodnem uradu dela. Isto pravico ima upravni svet urada dela, kakor tudi vsako stanovsko društvo podjetnikov ali delavcev.

Stalna upravna institucija mednarodne organizacije dela je Mednarodni urad dela v Zenevi, katerega naloge so: zbiranje in razdaljanje materialja, ki se nanalja na mednarodno urejanje delavskih razmer; priprave za razprave na mednarodnih konferencah za zaščito delavcev; sprejemanje poročil včlanjenih držav o ukrepih glede uveljavljanja mednarodnih dogovorov, ki se tičejo delavskega prava, kor tudi pritožb o zanemarjanju takih dogovorov; izdajanje časopisa o gospodarskih in političnih vprašanjih kakor tudi drugih razprav. Razen tega je konferenca za zaščito delavcev dala temu uradu še druge naloge.

Upravni svet Mednarodnega urada dela sestoji iz 24 članov, od teh je 12 zastopnikov vlad in po 6 zastopnikov delavcev in podjetnikov. Upravni svet deloča splošne smernice za delo urada, imenuje ravnatelja in njegovega namestnika. Ravnatelj je odgovoren za delo urada. Obnem je glavni tajnik mednarodnih konferenc dela.

Organizatorično je deljen urad v ravnateljstvo in tri oddelke, in sicer: diplomatski oddetek, raziskovalni oddetek in oddetek za poročila in zunanje zveze; tem so dodane razne administrativne pisarne. Diplomatski oddetek pripravlja konferenco za zaščito delavcev in je radi tega v stalni zvezi z vladami včlanjenih držav.

Raziskovalni oddetek se peča predvsem z znanstvenim delom, ki utemeljuje potrebo mednarodne zaštite delavcev, razen tega se bavi s statistiko delavcev, s študijem zmožnosti zdravja in varnostnih priprav, kakor tudi drugih posameznih problemov (delovni čas, brezposelnost itd.). Pod vodstvom tega oddelka so izdaja znanstven mesečnik, ki vsebuje daljšje članke, kakor tudi krajša poročila iz vseh panog mednarodne organizacije dela. Razen tega izdaja študije in poročila, letopis Mednarodnega urada dela in med drugimi tudi obširno naslovno knjigo organizacij delavcev in podjetnikov in sindikatov v vseh državah.

Oddetek za poročila in zunanje zveze zira in razširja poročila najrazličnejše vrste, ki spadajo v področje mednarodne organizacije dela. V pisarni zvezi je z Interesanti v vseh deželah in poslednje pojave v združenjih in sindikatih. Velik del zbranih poročil se objavlja v tedniku, ki izhaja v francoskem jeziku pod naslovom «Informations sociales» in v angleškem «Industrial and Labour Information».

Da se javnost obvešča o važnih problemih, izvršuje Mednarodni urad dela posebno raziskovanje in objavlja njih rezultate, tako n. pr. o industrijski produkciji in njenih odnošajih k delovnim pogojem in življenjskim cenam, nadalje o proučevanju delavskih razmer v sovjetski Rusiji, o koalicijskem pravu na Madžarskem, o metodah plačevanja itd. Razen tega daje urad poročila o sindikatih in združenjih posameznim vladam, kakor tudi raznim korporacijam, ki se tozadevno nanj obračajo. Urad skuša dati na van taka vprašanja kolikor mogoče natančno in izčrpen odgovor, da s tem služi čim najširšim krogom.

Ljubljanski gledališki film

Lepo je bilo v soboto na proslavi Zatheyevega jubileja. Mnogo jubilejev naših gledaliških članov smo že imeli, a malo tako priskrtnih, po publiko in tovariših tako iskreno in harmonično proslavljenih, kakor Zatheyjev. Oder je bil podobno dehtečemu gaju, ki je poln cvetlic in zelenja, in Zathey bi moral imeti 24 rok, ako bi bil hotel držati vse volte, šopke in darove. Operni kapelniki, solisti, igralci in igralki, moški in ženski zbor, balet, elevi in tehnično osebje, vsem na čelu upravnik M. Hubad na odru, izza kulise sodilec ravnatelj Rukavina, iz globine žarje obrabi članov orkestra, iz lož, parterja, stojšča, balkona in galerije pa grme salve ploskanja in vzklikanja kakor brezkončno razljanje strojnih pušk. Vence so prinesli jubilarju tudi Ogjušaši, slovenski napredni akademiki, ruski akademiki in celo naši lovci!

In nič narejenega, nič teatra pri vsem tem hršču in trušču; vse od srca, iz duše.

Zares, lepo je bilo. Dva momenta pa sta bila najlepša: ko je naš mojster pevec Betetto objel in poljubil jublanta ter ko je po poljski čestitki vzklilni g. Sowlski: «Kochajmy si!»

«Ljubimo se!» — Poljskega tenorja vzklil pač ni veljal samo rojaku poljskemu

basistu, nego vsemu ansamblu. Ta vzklil pa je bil publiko prav posebno všeč. Znak nikjer se navadno toliko ne sovraži in ljubosumno ne spletkari, kolikor med gledališkimi osebjem. Sowlski pa je vprico slavnostnega občinstva pozval vse tovariše: «Ljubimo se!» In s tem dopolnil Betettovo iskreno željo, naj bi jubilar še dolgo vneto in uspešno deloval za slovensko operno umetnost, deloval v slogi, harmoniji in ljubezni s tovariši in upravo.

Slučaj je, da sta imela g. Betetto in g. Zathey, naša prva basista, v isti sezoni isti jubilej 20letnega opernega delovanja. Obema je naša publika na izredno prsrčen način izražala svoje priznanje. O. Julij Betetto je naš rojak in kot pevec ponos in kras slovenskega opernega ansambla; g. Hugon Zathey je Poljak, naš slovenski brat, ki se že dolgo ne čuti več tuja med nami. V svoji zahvali je z odra tudi sam prav lepo naglašal, da smatra Slovenijo za drugo svojo domovino. In občinstvo mu je z ovacijami ter z ljubezljivimi darili potrdilo, da ga smatra za svojega...

Po radosti pa nas je zadela vest, da sta za bodočo sezono naši operi gđ. Zdikova in g. Simenc izjubljena.

Mi s stalniša publike in kritike odločno protestiramo, da bi nam Zagreb ali Beograd jemala najboljšo pevke in pevce (ko so si pri nas pridobili repertoar in umetniško višino) s tem, da licitirata gnje na viš. Obe imenovani gledališči razpolagata

z večjimi sredstvi kakor Ljubljana, zato laže najdeta pevске talente in jih vzgojita zase do ljubljanske višine. Ljubljana ni bila, ni in ne bo dramatična šola za Zagreb in Beograd.

Dolžnost umetniškega oddelka prosvetnega ministristva je, da zatre nezdravo tekmo med jugoslovenskimi gledališči.

Govorica, da ostavi gosp. Betetto našo opero, je po naših informacijah neutemeljena. Naš najodličnejši slovenski pevec, umetnik belicanta in duhoviti predstavljalec najrazličnejših značajev, je s pogodbo vezan še za neko dobo na Ljubljano. Umetniško se lahko svobodno izživlja. Njegove kreacije Kecal, Lotharja, Tomasa, Sallerija, Ramfisa, Basilia, puščavnik v «Carostrelcu», Nilakanta, Spasaluca l. dr. so bile sprejete z neomejenim priznanjem po publiko in kritiki V tem oziru je Betetto brez tekme. Ako ima še specialnih želja glede repertoarja, jih uprava gotovo tem rajši vpoštevja, ker je vsaka njegova nova kreacija nov velik uspeh. Z radostjo se je vrnil g. Betetto z domovino. Kaj bi ga torej inoglo pregnati z mesta, na katerem je v vsesplošno navdušenje jedva začel delovati? Betetto je še danes poln delaljubnosti. A vabijo ga nazaj na Dunaj. Stvar uprave in ravnateljstva je, da se mu omogoči mirno delo v proevit naše opere in pesmi.

Skratka, Betetta ne damo! Nikoli več! Kar ni v redu, se popravi.

Za 1. marec se nam obeta v gledališču

proslava Smetanovega jubileja. Uprizori se po več letih znova Smetanova ljubljanska kmetiška opera «Poljub». Ob enem se menda ponovi «Prodana nevesta» kot slavnostna predstava v prvovrstni zasedbi. — Želeli bi bilo, da pri tej priliki nastopi tudi g. L. Kovač kot priznani najboljši Vašek ter ga gospod Trobiš temeljito izpopolni balet ter nastop komediantov. Seveda se priradi tudi gledališka matineja. Tudi Zveza godbenikov in Godba dravske divizije se pridružijo gledališču pri proslavi Smetane.

Nato se uprizori G. Puccinija «Manon Lescaut», lirčna drama v štirih aktih, z gđ. Zikovo v naslovni uloži ter z gospod Cvečcem, Simencem in Zupanom v glavnih partijah.

Tej operni novitetti sledi ruska «Car-ska nevesta» z gđ. Rozumovo v naslovni uloži. Veliko partijo poje zopet g. Jul. Betetto.

Ponovi se Verdijev «Rigoletto» z g. Simencem v glavni tenorski partiji. Ako se res uprizori še Verdijev «Ples v maskah», bomo imeli v isti sezoni kar štiri Verdijeve opere. Vsekakor za slovensko gledališče preveč laškega repertoarja. Želeli bi si bolj Dvořakovo «Rusalko» z gđ. Zikovo, gđ. Betettom in Simencem ter z go. Borovo. Ta poslednja itak ne pride do primerne partije. Olik-kova opera «Orfej in Euridika» se ne pripravlja, dati se jo doslej govorilo o njej

v zvezi z go. Borovo in bi bila kot prva reprimna, moderna opera vlezanimivo.

Mezzosopransko vprašanje pri naši operi je zelo drago. Imamo namreč pet mezzosopransk: Borovo (alt), Rewlecevo, Ropasovo, Saxovo in Šiligojevo. Kakor zvela gledališča! Večina pa poje zelo malo. Za vsako najmanjšo partijo se bje zakulisni boj. Kajti vse damo so ambiciozne in nočejo rjaveti. Sopranistka ga. Kattner je že drugo sezono odvisno odveč. Zdaj ne poje niti v «Nižni več! Vendar je prišla še gđ. Rozumova.

Ako gđ. Zikova na vsesplošno obžalovanje in na največjo škodo repertoarja res odide, bo treba zanjo najti zunanje in umetniško vredne namestnice. Naj bi se povabilo kandidatke na gostovanje, da pri njih eventualnem engagementu sodeloča kritika in publika. Po slabih izkušnjah z nekaterimi anglaizanci tekem poslednjih dveh sezon bi bil plebsicel edino umesten...

Juristi

(Konec.)

Sicer pa mi puška moj sodac čisto proste roke, ker on pravi, da nima časa baviti se toliko s takimi stvarmi. Kajti v njem tudi dva človeka: poleg sodca je namreč tudi — birt, pravi pristni pisarjeviški birt. Nikar ne zija! Pri nas so namreč n. pr. advokati tudi direktorji raznih bank in drugih takih koristnih podjetij, in so konkurentje radi tega zelo hudi. Pa so jih advokati dobro zafrikali, kakor to sampo oni znajo, in dejali: Mi smo prost in svobodni stan in ako lahko čevljar ali krojač prodaja tudi drugo robno, in ne samo živano, zakaj bi advokati ne mogli tudi kaj drugega početi. Tako imamo v Piškopeji advokata, ki ima poleg svoje pisarne — specerijo. Če pride kak klient, ga posluša kar iz za pušča v pisarno, v malotnih zadetih pa opravi svoj posel kar za pufom, in pokasira svoj honorar v štacunsko kaso. Fatira potem te dobrotke vse skupaj s dohodki špecerije, — zakaj pa si je mislil špecerija: zakaj bi pa jaz ne bil tudi birt? Saj je tudi to pošten, častivreden in koristen stan, posebno če znaš dobro ravhati z vinom in pri tem gledaš, da ga ne prodajaš v svojo — izgubo. In tako je moj sodac obnem prav ugleden birtu, in vse ga ima rado. In je dejal, da bo kakor oni špecerist bagate ne zadeve opravil in razsodil kar v oštariji, — za plačila pri tem itak ni treba.

Tako živitarimo, dohtarimo in juristarimo mi v Piškopeji.

Zadnjič pa sem bil v Zagrebu. In sem

sam priča, da je dejal nek obrtnik svojemu tovarišu »jurist« in ga je bel on za to tožiti. Kaj je opravil, ne vem. Vem pa, da je v inostu še za rajne majke Avstrije bil obsojen kmet, ki je dejal svojemu tovarišu »advokat« in ga je bel on pri ljubljani je bil neki izane, ki je zmetel na svojega sovražnika cel besednjak od »lumpas« do »stavbarja« od »tata« do »hudiča krmežljavca« in na koncu koncev kronal svojo besedno vojso s dostavkom: »Ti — štotsenbold!« S tem je mislil da je dosegel svoj visoki C, — višje ni šlo, in je — nehal.

Sicer pa imamo pri nas v Piškopeji tudi poroto, ki oprosti vseh obtožencev, ki je priznal svojo krivdo, in tedaj so učeni gospodje zelo hudi, če da porotniki nimajo pravih razlogov in da sodijo tja v en dan, oziroma da njihovi razlogi niso »ta praka«, kakor pravi profesor Plemelj. Bral sem pa v tisti »Kobilici«, da so na Abderitskem učeni gospodje enkrat tudi nekoga oprostili, ki je tudi priznal, da je storil nekaj nalašč, toda so oni rekli, da je to storil pravzaprav kot sonambul in pridejali take razloge, da lahko z njimi vola ubijati in ne samo tisto revno človeško pamet. Glavno pa so razlogi. Pa je porabil tole reč neki Abderit in se je tako zagovarjal, da je res, očar so ga dolži, da je to storil nalašč in ne nalašč, da je prenešil in da ni premislil, in da si naj gospodje kar izbero, kar jim bolj »paše«. In so gospodje v Abderit izdali takoj sodbo, da ta človek ni — kriv, ker nima nobene logike, in da je zato uhoji norec, — s pristavkom, da je jako žalostno in hudo, da Bog pripušta, da morajo tudi taki ljudje živeti na svetu, Boga soditi pa

da niso kompetentni. In je bil abderitski državni pravdnik zelo hudi na sodnike in je predlagal z ozirom na izrek o nepristojnosti v razlogih — (razlogi so glavna stvar, drugo je — šmir) — da se odstopijo akti duhovnemu sodišču v Abderit, kjer »imajo božje stvari čez«. Kaj so tam naredili, se ne ve.

Toda eno se ve, da je gospod Bog že davno naročil sv. Petru tako, da ne sme pustiti skoz nebeška vrata, od juristov saj nobenega advokata, ker bi se sicer lahko zgodilo, da bi spravi vse svetnike v pravde in ob njih mirno posest, in še celo v peklu, v nobesa pa povzdignil samega luciferja, in morda potegnili samega Boga če ne v kazensko pa vsaj v disciplinarno preiskavo...

Pa se ti, o Jolna, spuščaj v tajbo s takimi gospodi pred poroto, in ne pomišljaj, da si razljal cel čestitilni odvetniški stan, za kar imamo tu § 104 a. k. z. In ti misli, da mi ne vemo, kdo je tisti dr. Aženpeč in dr. Peter Celjust. Mi vemo, da je prvi dr. Pečenažević, in si ti samo besedo narobe postavil, in da je dr. Peter Celjust pravzaprav dr. Pavel Glava sedaj Glave. Strašno si neroden in neveden v paragrafi, če misliš, da ti ne morejo do živga in da nisi razljal prvega »durch deutliche auf ihn passende Zeichen«, drugoga pa bolj ali manj — simbolinčo. In tako si ti »od mene ven« čisto navaden — delinkvent!

Glej da se poboljšaš in še kaj napišeš, do tlej pa te v duhu pozdravljam

Tvoj pozabljeni brat v peresu

dr. C. J. Nahasan,

pravni praktikant pri Stolu v Piškopeji.

Maksim Gorkij: Starec

Maksim Gorkij, ki je uvedel v rusko in svetovno književnost tip posujeta, je zadnja leta tolen. Mutil se je v uesku zdravišča in je v zadnjem času pilaj na Čeljeslovaško. Zdravje se mu je obrnilo na bolje v toliko, da sedaj zopet lahko mirno dela.

Pri najnovejšem pisateljevanju Gorkija je roman z naslovom »Starec«. Išlo je ni izšlo, a nemake revije se objavljajo njegovo delo. Snov »Starec« je slovaški silistični obojenec se je »vrtel iz ječe in vtransivna ter želi živeti mirno in počivno. Odpel je trgovino, pa se v ljudsko dobroto in usmiljenje. Njegovo gesto je Kristov izrek: »Kdor je brez groha, naj zaluti kamen vame!« Veruje v svoje bližnje trdno prepričan, da ga ljudje ne bodo več obsodili za izpokoženega pregreha. Toda ljudje so drugačni kakor si jih predstavlja on. Dasi so v sedru dobri in usmiljeni, vendarle nasodejo konkurentu obojenca, ki odtaši ljudi od starca s tem, da jim izda njegovo prošnjo. In starec umre v bedi.

Na prvi pogled se zdi, da Gorkiga »Starec« snva v sebi neki trohica optimizma. Šaj vendar propade njegova dobra namera, zaradi ljudske neusmiljenosti. Toda stvar je drugačna. Gorkij opisuje kot sejalca ala le poedince, zakaj masa je indolentna in se zaradi tega ne sme obsoditi. Inerija je eden od osnovnih zakonov prirode in da se odstrani, je potrebnost gotova sila, energija. V slučaju »Starec« je bila ta sila negativnega značaja. Preostalo starca gre na njen račun. Mnogiča se je po ineriji prirodi tej sili

samo pokorila. Gorkij torej sklepa: ljudje se sami po sebi dobri, toda da delajo dobro, rabijo dobrih posameznikov. Na žalost je življenje takšno, da se večkrat pojavijo slabe, negativne energije, ki navajajo svet k zlu. Ali zaradi tega ni treba obupavati. Kajti poleg slabih energij žive v množici tudi dobre sile, ki se bodo prej ali slej pojavile in usmerile ljudi na pravo pot. »Zemlja je dobra in blagoljubna, zrno, vsejano vanjo, bo rodilo dober plod«.

Tako se glase sklepne besede Gorkiga evangelija. In človek občuduje »Starec«, ki je napisan v poznih letih pisateljevanja življenja, pa je tako bogat na vedrini in optimizmu, ki je lasten samo mladem duhovom, kateri od zdravja kipeč povsod iščajo borbe proti zlu.

× Žive črpalke. Vsaka rastlina je živa črpalka (pumpa). Botanik Höhnelt je 3 leta meril s posebnimi prav duhoviti napravami, koliko vode izčrpa in porabi posamezna rastlina. Dognal je, da je na 1000 gramov listne substance jesenove v treh razdobjih rasti prišlo 85 kg vode, pri brezi 81 kg, rdeči bukvi 74 kg, smereki 13 kg, jelki 7 kg. Breza z okrog 200.000 listi, na samem stoječa, porabi vročega poletnega dne sama 60 — 70 kg vode, 60 letna bukva povprečno dnevno 70 kg, stoletna povprečno dnevno 50 kg. Hektar bukovnega gozda porabi dnevno okrog 30.000 kg vode! Črpalna sila rastlin je torej izredno visoka. Če bi hoteli na enak način črpati vodo iz tal in jo gnati do višne drevnega vršiča, bi za isto delo morali konstruirati najtežje stroje.

Veška beseda 50 par

Mali oglasi

Veška beseda 50 par Za »Pojstavanje« in »Zentiv« se računa veška beseda 1 Din. — Priobčujajo se le mali oglasi, ki se pišejo v naprej. Plača se lahko tudi v snemak. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Obri

Podjetje z lošalom (strojne pletenje), dobro 160-letno na prometnem kraju vredi mesta, na 175.000 Din. — Sprejemamo naročila in popravila. Franc Zupančič, mizararski področnik, Glince 20, VII. 3838

Pohištvo

Kompletne barvane spalnice po 2200 Din in peresni vzmeti po 420 Din. — Sprejemamo naročila in popravila. Franc Zupančič, mizararski področnik, Glince 20, VII. 3838

Dežnike

popravila in prodaja po zelo nizki ceni M. Hostnik, Vodnikov trg (paviljon). 2636

Posluh

Dijak

(vrijedec), sprejme snemka ali dva prvo ali drugorealne gimnazijce v posluh v vseh raznih predmetih. — Naslov pove upravo »Jutra«. 3760

Službe (dobe)

Razpisana služba

dvob mizarjev v tovarni čemote v Zidanem mostu, je oddana. V vrednosti vsem poslom, ker ni moge na 200 prošen posameznim odgovoriti! 3793

Boljšje dekle

se 1888 v drema otrokoma, vajna tudi lažjih bliznih del. Niotam se sprejme tudi po-šeno dekle, ki ima vsejelo do kuge in vrniti del. — Naslov pove upravo »Jutra«. 3813

Knjigovodkinja

dobro izveščana, dobi pos-transki zaslužek za par po-šenskih ali večeruh ur. Ponudbe na upravo »Jutra« pod »Postranski zaslužek«. 3817

Iščem poitnika

ki potuje po cel Jugoavliji, proti pravljaji. Ponudbe pod »Soliden« na upravo »Jutra«. 3748

Šivilja

spretna, urna in ki ima dober okus, stavljuca v Ljubljani ali okoli, se sprejme v modni trgovini. — Pismena ponudbe s navedbo sposobnosti na pošto predal 38.

Hilapod

ošenev, brez otrok, priden in vreden, se takoj sprejme v Ljubljani. Kot samostojni kočar ima prednost. Stanovanje je na razpolago, plača po do-govoru. Naslov pove upravo »Jutra«. 3844

Učence

bole prost in zdrav, se sprej-me takoj v delavnico soda-vode proti cel oklebi. Naslov pove upravo »Jutra«. 3868

Trgovski pomočnik

starejša moč, ki bi imel veš-čine tudi za potovanja, se sprejme v manufakturno in za-merilniško trgovino. — Na-slov pove upravo »Jutra«. 3839

Več nietarjev

Potrebuje Kavarica Industrija — Krena in stanovanje lahko pri podjetju. Ofserte je naslo-viti na: Stane Kastelj, Novo mesto, Kastelevo ulica 112.

Službe (iščejo)

Trgovski pomočnik

mešana stroka, starejša moč s večletnimi izkušnjami, sli primerne mešana takoj ali posle. Samo resne ponudbe se prej pod »Skrajšnji na-stop« na upravo »Jutra«. 3783

Perfektina stenografinja

slovensko-nemška, strojno-pisna s mnogoletno prakso — 1888 služba. Gre tudi za delo. — Ponudbe pod »Mnogoletna praksa« na upravo »Jutra«. 3791

Kovaški pomočnik

vosovni in podkovski, šeli sprejemati mesto. Je priden, pošten, smolen voditi tudi delavnico. Naslov pove up-ra-vo »Jutra« pod »Dobra moč« 3797

Knjigovodja

bilancist, išče v prostih urah svojer zaposlenja pri kakem podjetju. — Črjenje ponudbe pod »Bilancist« na upravo »Jutra«. 3816

Knjigovodkinja

a tistno prakso in izvirniimi sprizevati, šeli primernega mesta. — Ponudbe s navedbo plače pod »Knjigovodkinja« na upravo »Jutra«. 3796

Državna uradnica

dobra računarka, išče delo v večernih urah. Ponudbe pod »Nurca« na upravo »Jutra«. 3812

Prodajalka

išče službo v modni ali spe-cerijaki trgovini, ki bi oprav-ljala in pomerala tudi druga blaga dela. Če morete blizu Ljubljane ali v Ljubljani. — Ponudbe prejem pod »Dobra moč« na upravo »Jutra«. 3809

Izveščan knjigovodja

bilancist, ebenem korepon-ent s manjem več letiskov ter s daljšo organizatorično prakso, šeli premeniti svoje doseganje mesto. — Nastop 1. marca. Cenjene ponudbe na upravo »Jutra« pod »Per-fektin« 3865

Prodaj

26 francoskih knjig (Ispolovje), dobro ohranje-nih, prodam Naslov pri upr-avi »Jutra« pod »Knjige« 3798

Konje

bomazne pasme v spremu, lahke kolese, platovne sani, slamočenice in kompletne je-rabljene študilke, prodam Dra-gotin Maroz, Breg 48 pri Celju. 3789

Obleke

(Mantelke) s povratno jo-pico, volnene in poplonske nove, prodam za 900 Din. — Dobro ohranjene suknje za gospoda ter več drugih oblek in čevljev. Naslov pove upr-avi »Jutra«. 3800

«Kranjska Zhebeliza»

letniki 1830—1848, napredaj. Ponudbe pod »Tr. Prešern 100« na upr. »Jutra«. 3782

Katira, povej mi,

kje si kupila pšeno? Ali se ved, da se kupi najboljša pri V. K. S. Maribor, Glavni trg 381

KARO

Je varstvena znamka priznana najboljših in najprejznajših čevljev. Dragotin Roglič, Maribor, Karla 19. Lastne delavnice in ročno delo. 723/a

Kupim

Ljubljanski Zvon

letnik 1923, prvo številko, kupi Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54.

Portal z rolo-om

za trgovino (1 vrata 2 la-žbi) se kupi. Ponudbe s navedbo cene na velikosti portal na upravo »Jutra«. 3725

Cebulček in korenjevo

same kupujemo. Sever & Komp Ljubljana, Wolfova ulica 12.

Kmet-pridelki

Jabolka

lepa, zdrava, približno 5000 kg, ima se oddati trdka 1. Razborlek, šmarčno pri Li-tulj. 3788

Med

pristni, planinski, svetličen, več sto kilogramov po nizki ceni prodam Ivan Krakorec, Čebelar, Grna pri Prevalji. 3709

Nepremičnina

Hiša ali vilo

modrnatrasta v Ljubljani, Ku-pim. Takojšnja vzelje. Ka-pitna kupnina v gotovini pri sklepu kupnje. Posredovanje izključeno. Ponudbe pod šifro »Prosto stanovanje« na upr-avi »Jutra«. 3800

Prodaj posestvo

3 orala zemlje, gospodarsko poslopolje — pri Br. Marji na Dravskem polju. Projevali-ja Fr. Košec, Beršje, Ptuja. 3792

Stavbni prostor

v bližini splojnega Rečnika, nepredaj. Naslov pove upra-vo »Jutra«. 3781

Iščem stanovanje

2-3 sob s pritličnimi, naj-ra-je v centru. Primeren ho-norar. — Naslov pove upra-vo »Jutra«. 3800

Mesečno sobo

po možnosti s posebnim vbo-dom, pri boljši napredni ro-dini, 1888 s 1. marcem. — Ponudbe pod »Vig« na upr-avo »Jutra«. 3740

Stanovanje v Celju

s 3 sobami, se zmenja s sta-novanjem v Ljubljani. Dopol-je »Zamenjava« na upravo »Jutra« v Celju. 3803

Sobo

prazno ali sprejemno, po-polnoma snakna, lepo, 1888-8888 s 1-4 meseca, plašam dobro. — Ponudbe pod šifro »Čimpreje« na upr. »Jutra«. 3832

Opremljeno sobo

s souporabo kuhinje, 1888. Pismene ponudbe na upravo »Jutra« pod »Zreza«. 3841

Opremljeno sobo

1888 starejši gospod v bližini pivvarne »Union« s poseb-nim vdom. — Ponudbe pod F. O. Ljubljana I. pošti predal 45. 3544

Lokali

V najem ali na račun

se takoj odda gostilna na se-lo prometnem kraju, event. se tudi takoj odda. Ponudbe pod »Prometni kraj 950« na upravo »Jutra«. 3604

Trgovina z usnjem

se odda s inventarjem ali brez. Sprejme se tudi družab-nika. Pismena vprašanja pod »Trgovina 888« na upravo »Jutra«. 3806

Skladišče

s pisarno v Kolodvorski uli-ci, se takoj odda. — Naslov pove upravo »Jutra«. 3745

Dve pisar-ici sobi

sta takoj za oddati. Polize se v Gosposki ulici št. 411. 3133

Majhen lokal

se išče proti visoki odškod-nini v okolici glavne pošte ali magistrata. Ponudbe pod šifro »Takoj 10« na upravo »Jutra«. 3835

Soba za pisarno

na dvoriščnem traktu, se od-da takoj. Vpraša se: Dalma-tinova ulica 15. 3878

Kateri plemeniti človek

bi posodil v največji št. drž. posodavniku 1500 Din proti 4mesecnim obrokom odplačila Protislužba premo. — Na upravo »Jutra« pod »Ista-letnost 2050«. 3808

Posodim 25.000 Din

proti smerim obratim in knjižbi na prvo mesto po-sestva. — Ponudbe: Gorenji Moselj št. 82, pri Koterju. 3794

Družabnika

sprejme vanje, še popolnoma vzeljano mizarako podjetje s strojnimi obratomi in lastni bi-šiti. Potrebnega kapital 75 do 100.000 Din, s ali brez oseb-nega sodelovanja. — Ponudbe pod »Tovarna publika« na upravo »Jutra«. 3521

Kdo bi posodil

60.000 Din za prvo vknjižbo na posestvo v Ljubljani. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »V. K.« 3818

Kdor porodi

30 ali 40.000 Din, dobi sta-novanje dveh sob in kuhinje, 30 minut od trga. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »V. K.« 3820

Kapital

Kateri plemeniti človek

bi posodil v največji št. drž. posodavniku 1500 Din proti 4mesecnim obrokom odplačila Protislužba premo. — Na upravo »Jutra« pod »Ista-letnost 2050«. 3808

Posodim 25.000 Din

proti smerim obratim in knjižbi na prvo mesto po-sestva. — Ponudbe: Gorenji Moselj št. 82, pri Koterju. 3794

Družabnika

sprejme vanje, še popolnoma vzeljano mizarako podjetje s strojnimi obratomi in lastni bi-šiti. Potrebnega kapital 75 do 100.000 Din, s ali brez oseb-nega sodelovanja. — Ponudbe pod »Tovarna publika« na upravo »Jutra«. 3521

Kdo bi posodil

60.000 Din za prvo vknjižbo na posestvo v Ljubljani. — Ponudbe na upravo »Jutra« pod »V. K.« 3818

Kdor porodi

30 ali 40.000 Din, dobi sta-novanje dveh sob in kuhinje, 30 minut od trga. Ponudbe na upravo »Jutra« pod šifro »V. K.« 3820

Zahtevajte

v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah

„JUTRO“

KAM, PRIJATELJ?

Da ne zamudim ugod-nega nakupa pri nanovo znižanih cenah hitim k št. 1

A. Šinković

nasl. K. Sosa

Ljubljana, Mestni t g št. 19

Velika tovarna žag in orodja v Nemčiji išče za Slovenijo pri žagah in trgovih dobro vpeljanega zastopnika

za prodajo njenih prvovrstnih izdelkov. Ponudbe, podrobne navedbe o dosedanjem delovanju in v nemškem jeziku, je vpslati pod »Remscheid« na upravo »Jutra«. 723/a

Trgovski pomočnik

železninske in špecerijske stroke, in vajenec

se sprejme v veletrgovini 748/a

Ed. Suppanz. Pristava.

Krompir,

zdrav, prebran, kupujem. — Ponudbe s navedbo najnižje cene poslati na: Predojevič, Nova Grad ška.

Korespondenta

za slovenski, srbohrvatski in nemški jezik išče Oinkarna, d. d. v Celju. Prosilec naj bo tudi v knjigovodstvu ver-ziran. Služba trajna, plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Reflektiramo samo na prvovrstno moč. 752/a

Shakespearejeva dramatična dela.

Prevel Oton Zupančič.

Sen kresne noči. Broš. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Macbeth. Broš. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Othello. Broš. 23 Din, vez. 29 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Julij Cezar. Broš. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Beneški trgovci. Broš. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p več.

Knjize se naročajo pri TISKOVNI ZADRUGI v LJUBLJANI

